

Vlaams
Parlement

ingediend op **544** (2015-2016) – Nr. 18
10 december 2015 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Bart Dochy, Rob Beenders en Willem-Frederik Schiltz

over het ontwerp van decreet

houdende bepalingen tot begeleiding
van de begroting 2016

Hoofdstuk 3. Leefmilieu, Natuur en Energie
Hoofdstuk 10/1. Energie
Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele; Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman; Gwenny De Vroe, Lydia Peeters; Rob Beenders, Bruno Tobback; Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen; Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka; Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz; Ingrid Lieten, Els Robeyns; Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

- 544** (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen
- Nr. 7: In eerste lezing door de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn aangenomen artikelen
- Nr. 8 t.e.m. 11: Amendementen
- Nr. 12: In eerste lezing door de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting aangenomen artikelen
- Nr. 13: Amendement
- Nr. 14 t.e.m. 17: Verslagen
- 15** (2015-2016) – Nr. 7-G: Verslag

INHOUD

I.	Deel Omgeving en Natuur, bevoegdheden van Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw	4
1.	Toelichting door de minister	4
2.	Bespreking	4
3.	Stemming	5
II.	Deel Energie, bevoegdheid van Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie	5
1.	Toelichting door de minister	5
1.1.	Waarom de schulden moeten worden weggewerkt	5
1.2.	Advies Raad van State	6
1.3.	Alternatieven	7
1.4.	Enkele misvattingen	9
2.	Bespreking	10
2.1.	Tussenkomen van de leden	10
2.2.	Antwoorden van de minister	18
2.3.	Discussie	20
3.	Artikelsgewijze stemming	28
4.	Verzoek tot tweede lezing	29
5.	Tweede lezing	29
5.1.	Toelichting door de aanvrager van de tweede lezing	29
5.2.	Bespreking	30
5.3.	Artikelsgewijze stemming	34
6.	Eindstemming	35
	Gebruikte afkortingen	36
	Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	
	– Bijlage 1: Minaraad – Briefadvies over de hervorming van de energieheffing	
	– Bijlage 2: Brief van de SERV d.d. 30 oktober 2015	
	– Bijlage 3: SERV: standpunten van de sociale partners	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 11, 17 en 24 november en 7 en 9 december 2015 de aan haar toegewezen hoofdstukken 3 en 11 en het bij amendement toegevoegde hoofdstuk 10/1 van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016 (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/1). Op 11, 17 en 24 november werd hoofdstuk 3 besproken dat betrekking heeft op de bevoegdheden Omgeving en Natuur van Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw. Op 7 december werden het amendement houdende invoeging van een hoofdstuk 10/1 en het subamendement (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/5 en 6) besproken die betrekking hebben op de bevoegdheid Energie van Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie. Over hoofdstuk 10/1 werd op 9 december een tweede lezing gehouden. Daarbij werd het amendement (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/10) op de in eerste lezing aangenomen artikelen van hoofdstuk 10/1 (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/7) besproken.

Het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016 werd samen geagendeerd met de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2016 (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 15/1). Daarover werd een afzonderlijk verslag uitgebracht (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 15/7-G).

Bart Dochy brengt verslag uit over de bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden Omgeving en Natuur. Rob Beenders en Willem-Frederik Schiltz brengen verslag uit over de amendementen met betrekking tot de bevoegdheid Energie.

I. Deel Omgeving en Natuur, bevoegdheden van Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

1. Toelichting door de minister

Minister *Joke Schauvliege* stelt dat de bepalingen van het ontwerp van decreet vooral enkele technische wijzigingen betreffen.

De artikelen 14, 15 en 17 tot en met 25 zorgen voor een correcte omzetting van een wijziging in het personeelsbestand van de VMM. Artikel 16 betreft het rechtzetten van een onnauwkeurigheid in de formulering van een component van de oppervlaktewaterheffing.

De artikelen 26 en 27 betreffen de onvergunde lozingen. Normalerwijs is de afvalwaterheffing gebaseerd op de effectieve lozingen en wordt er bij onvergunde lozingen een forfaitair tarief toegepast. In de praktijk is de samenstelling van het afvalwater bij een onvergunde lozing in sommige gevallen echter toch gekend omdat het water langs een meetgoot passeert. Vaak gaat het om bedrijven waar de vergunning niet aangevraagd of verlengd is door administratieve tekortkomingen. Door een aanpassing van het decreet wordt het mogelijk om in dat geval de werkelijke samenstelling in rekening te brengen.

2. Bespreking

Bij het ontwerp van decreet worden geen opmerkingen geformuleerd.

3. Stemming

Hoofdstuk 3. Leefmilieu, Natuur en Energie

Artikelen 13 tot 29

De aan de commissie toegewezen artikelen 13 tot 29 en hoofdstuk 3 als geheel worden aangenomen met 8 stemmen tegen 3.

Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Artikel 99

Het aan de commissie toegewezen artikel 99, 1° en 2°, wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3.

II. Deel Energie, bevoegdheid van Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

1. Toelichting door de minister

1.1. Waarom de schulden moeten worden weggewerkt

Minister *Annemie Turtelboom* wil benadrukken dat zij voorstander is van veel hernieuwbare energie maar vooral van kwaliteitsvolle hernieuwbare energie. Dat is energie die goed is voor het klimaat en de mensen, en die betaalbaar is.

Sinds 2009 zijn de certificatenkosten in Vlaanderen sterk toegenomen, vooral door de oversubsidiëring van de zonnepanelen tussen 2009 en 2012. Er wordt nu jaarlijks 700 miljoen euro aan zonnepanelen uitgegeven die in die periode werden geplaatst. Dat is gigantisch veel.

Dit was noch sociaal, noch verstandig, noch rechtvaardig, noch efficiënt, temeer omdat de zonnepanelen die nu worden geplaatst, geen steun krijgen. De jarenlange oversubsidiëring kreeg al veel aandacht. Een ander nochtans veel belangrijker probleem kreeg minder aandacht. Sinds 2009 is er systematisch voor gekozen om de stijgende certificatenkosten niet volledig te betalen. Die kosten moesten normaal gezien in de nettarieven en in de bijdrage groene stroom terechtkomen, maar er werd voor geopteerd de nettarieven te bevriezen en de bijdrage groene stroom niet in overeenstemming te brengen met de gemaakte kosten. Daardoor werd de elektriciteitsfactuur jarenlang kunstmatig laag gehouden. Dat was niet sociaal, verstandig of rechtvaardig.

Door maar twee derde van de gemaakte kosten door te rekenen, ontstond in een paar jaar tijd een gigantische schuldenberg. De SERV waarschuwde er meermaals voor dat het doorschuiven van kosten naar de toekomst niet verstandig was, vooral omdat het toen al duidelijk was dat de certificatenkosten in de toekomst nog sterk zouden stijgen. De SERV waarschuwde voor forse stijgingen van de elektriciteitsfactuur bij ongewijzigd beleid, hetgeen slecht zou zijn voor kwetsbare gezinnen en bedrijven. Toch werd ervoor gekozen om in dat scenario te stappen. Een wonde die op dat moment al etterde, werd op die manier vakkundig toegedekt, aldus de minister.

De schuldenberg neemt nog toe tot 2 miljard euro. 0,9 miljard euro certificatenkosten konden de netbeheerders nog niet doorrekenen in de nettarieven door de

bevroren nettarieven. De leveranciers konden 1,1 miljard euro certificatenkosten nog niet doorrekenen via de bijdrage groene stroom en warmte-krachtkoppeling (wkk). Zij werden door de netbeheerders noodgedwongen opgepot als overschotten.

De minister wijst erop dat de komende vijf jaar steeds meer nieuwe certificatenkosten per jaar worden gemaakt, tot 1,6 miljard euro in 2019. Voor de komende vijf jaar samen gaat het over 7,2 miljard euro nieuwe certificatenkosten op basis van engagementen uit het verleden.

Voor de komende vijf jaar moet er dus 9,2 miljard euro aan certificatenkosten worden doorgerekend met het oog op propere rekeningen tegen 2021. Dat is 1,8 miljard euro per jaar. Tot nu toe werd slechts 0,8 miljard euro per jaar doorgerekend.

De huidige legislatuur wordt belast met zes ondankbare opkuiswerken die dringend moeten worden aangepakt om te vermijden dat de schulden en de renten verder oplopen:

- ten eerste moeten volgens de minister de nettarieven eindelijk in overeenstemming worden gebracht met de gemaakte kosten. Dat gebeurde in 2015 door de Vlaamse Regulator voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) via een nettariestijging om te vermijden dat de schulden bij de netbeheerders nog zouden aangroeien;
- ten tweede moeten de historisch opgebouwde schulden bij de netbeheerders worden opgeruimd. 870 miljoen euro zal over vijf jaar worden doorgerekend, 35 euro per jaar;
- ten derde moet de bijdrage groene stroom in overeenstemming worden gebracht met het aantal toegekende certificaten en via de besliste quotumstijging zal er vanaf 2016 22 euro meer aan een gezin worden doorgerekend om ervoor te zorgen dat in 2016 voor het eerst meer certificaten worden ingeleverd dan toegekend;
- ten vierde moeten de historische certificatenkosten worden aangepakt ter waarde van 1,1 miljard euro;
- ten vijfde moeten de komende jaren de stijgende certificatenkosten van groenestroominstallaties als gevolg van beloftes uit het verleden opgevangen worden. Die beloftes zijn duur. Volgens de prognoses die het Vlaams Energieagentschap (VEA) publiceert, kan iedereen narekenen dat de certificaatkosten de komende jaren zullen stijgen van 1,1 naar 1,6 miljard euro in 2019. Dat geeft voor de komende vijf jaar 1,3 miljard euro aan extra certificatenkosten die nieuwe certificatenoverschotten zouden worden indien er niets gebeurt;
- ten zesde had de vorige Vlaamse Regering in het kader van de bankingregeling een garantieregeling uitgerekend voor de netbeheerders, evenwel zonder hiervoor in een budget te voorzien. Gezien de gigantische overschotten zal er in het kader van die garantieregeling naar schatting 25 miljoen euro moeten worden uitbetaald. Voor de laatste drie problemen wordt nu een oplossing uitgewerkt via de energieheffing.

1.2. Advies Raad van State

Het advies van de Raad van State herhaalt dat een heffing per afnamepunt wel degelijk kan en tot de bevoegdheid van Vlaanderen behoort, want het afnamepunt dat de belastbare materie is, was een maagdelijke materie die nog niet door het federale niveau belast werd. Die belastbare materie is gedefinieerd als dat wat aanleiding geeft tot het verschuldigd zijn van de heffing. Zodra iemand dus een afnamepunt heeft, betaalt hij de belasting per afnamepunt.

Ten tweede stelt de Raad van State dat een heffing specifiek per afgenomen kilowattuur niet kan omdat er al een federale bijdrage op afgenomen elektriciteit bestaat en men hetzelfde geen twee keer kan belasten.

Vandaag weet iedereen die de afgelopen weken vroeg om een heffing in te stellen naar rato van het verbruik, dat dit juridisch niet kan. De minister wist dat al vóór het advies. Iedereen die vraagt om niet de elektriciteitsfactuur maar wel de verwarmingsfactuur te belasten, bijvoorbeeld met een heffing op gas, vraagt ook iets wat juridisch niet kan, omdat er naast de federale bijdrage op de afname van elektriciteit een federale bijdrage bestaat op het afgenomen aardgas. Ook kan Vlaanderen geen heffing instellen op het verbruik van petroleumproducten omdat daar accijnzen op gelden.

Ten derde stelt de Raad van State heel expliciet dat een heffing per afnamepunt ook gedifferentieerd kan worden, en dat verschillende types van afnamepunten mogen worden onderscheiden. De Raad suggereert bijvoorbeeld zelf om een onderscheid te maken tussen natuurlijke en rechtspersonen. Bij de rechtspersonen zou men de kleine, middelgrote en grote bedrijven kunnen nemen.

Dat is precies wat de huidige regeling gaat doen. Het is een heffing per afnamepunt, waarbij tussen de verschillende soorten afnamepunten een onderscheid wordt gemaakt op basis van het belang van het afnamepunt en daarbij wordt verwezen naar categorieën van verbruik per afnamepunt, dit alleen om de afnamepunten te onderscheiden en om daarbij in een forfaitaire heffing per afnamepunt te voorzien. Daarmee speelt de regeling in op het advies van de Raad van State en ligt ze volledig in de lijn met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Dat erkent een duidelijk onderscheid tussen enerzijds de belastbare materie, het element dat aanleiding geeft tot de heffing – in deze regeling is dat het afnamepunt – en anderzijds de belastbare grondslag, het bedrag waar de belasting op wordt berekend. Beide zijn van cruciaal belang. Deze regeling voorziet in een forfaitaire heffing per afnamepunt met een onderscheid al naargelang het belang van het afnamepunt; het totaalverbruik wordt louter als criterium gebruikt om dit belang in te schatten. Dat de belastbare materie duidelijk de afnamepunten zijn, kan ten andere ook eenvoudig worden geïllustreerd door het feit dat de energieheffing volwaardig verschuldigd is ook voor afnamepunten met een nulverbruik, bijvoorbeeld de zonnepaneleigenaars. Dus ook wie geen verbruik heeft, betaalt de energieheffing, maar niet de federale bijdrage.

1.3. Alternatieven

Algemene middelen

Als men de certificatenkosten gefinancierd wil krijgen zonder de elektriciteitsfactuur te laten toenemen, zou men kunnen werken via de algemene middelen. Zouden de doorgerekende certificatenkosten bevroren worden op het huidige niveau, dan zou er 750 miljoen euro per jaar recurrent aan algemene middelen moeten worden vrijgemaakt om dit te financieren. Zou de stijging van 2015 moeten worden tenietgedaan, dan zou recurrent 1 miljard euro extra certificatenkosten recurrent via de algemene middelen moeten worden gefinancierd.

Dit zijn bijzonder omvangrijke bedragen die niet zonder impact kunnen worden gefinancierd via de begroting. Het impliceert dat er:

- ofwel moet worden bespaard op de werking van de overheid, maar dan zouden er in de komende jaren bijvoorbeeld geen sociale woningen en scholen kunnen worden gefinancierd;

- ofwel er belastingen moeten worden geheven. Omdat Vlaanderen schenkbelastingen, verkeersbelastingen, erf- en personenbelastingen heft, maar geen vennootschapsbevoegdheid heeft, komt dit vooral terecht bij privépersonen;
- ofwel er schulden moeten worden aangegaan, wat dan een impact heeft op de Europese doelstellingen.

Quotumstijging

Minister Annemie Turtelboom zegt dat men zou kunnen werken via een quotumstijging, maar de doorrekening via quota heeft voor- en nadelen. Het doorrekenen gebeurt volgens de filosofie van het huidige systeem. Je past een quotumpercentage aan en je bent klaar. Die piste werd deels bewandeld in een vorige commissievergadering door de afschaffing van de totale bandingcoëfficiënt (Btot) en de verhoging van het quotum naar 23 procent, maar die was niet aangewezen voor de doorrekening van alle certificatenkosten.

De minister geeft enkele argumenten waarom ze daar heel bewust niet voor gekozen heeft. Het is een dure piste. De doorrekening gebeurt via de elektriciteitsfactuur waarop btw is verschuldigd en waarop bepaalde leveranciers een duidelijke marge kunnen nemen, gezien de hoge concentratiegraad in de elektriciteitsmarkt en de grote verschillen tussen de marginale kosten van de diverse leveranciers, zowel voor de energiecomponent als voor de certificatencomponent.

Het is ook een bijzonder asociale piste. De quotumpiste heeft geen sociale correctie en zou leiden tot een staatssteuncatalogering. Bovendien zorgt een quotumstijging voor een doorrekening per kilowattuur die de 11 procent gezinnen die elektrisch verwarmen, zwaar zou treffen. Daardoor is het een weinig toekomstgerichte piste.

Als de Europese Commissie de vrijstellingsregels zou laten aanpassen, leidt deze piste tot grote factuurstijgingen voor elektro-intensieve bedrijven. Als de quotumpiste volledig voor oude en nieuwe voorschotten zou worden gehanteerd, zouden de bedrijven aankijken tegen een elektriciteitsfactuur die het dubbele is van die van de buurlanden. Dat is geen concurrentienadeel meer, het is een pure desinvesteringstrategie.

De piste heeft ook een bijzonder nadelig effect op de marktwerking in geconcentreerde markten zoals de Vlaamse. De SERV heeft dit punt meermaals aangehaald om te wijzen op de impact van de quotumsystemen op bepaalde nieuwe, kleine leveranciers.

Bij een quotumverhoging zijn er geen sociale correcties mogelijk. De Vlaamse Regering introduceert vandaag heel bewust sociale correcties, zegt de minister. Bovendien is het significant duurder. Er komt 21 procent btw bij en er komt tussen 11 en 17 procent bij voor de administratieve kosten van de leveranciers. Als je kiest voor de quota, moet je per jaar 110 miljoen euro extra doorrekenen. Enerzijds is dat via de btw, wat ten goede komt van de federale overheidskas, anderzijds via de administratieve kosten van de leveranciers.

Doorrekening via gas

Een doorrekening via gas is een valabele suggestie van de Minaraad. Er zijn echter twee belangrijke tegenargumenten. Het zou zeker de toets van de Raad van State nooit doorstaan. Bovendien heeft maar 60 procent van de mensen een aardgasaansluiting. De vergelijking met de Nederlandse situatie gaat dus niet op.

Steun afpakken van installaties

Er werd ook gepleit om de steun af te pakken van de bestaande installaties, waarbij men een vergelijking maakte met Wallonië. Dat Waalse systeem is niet helemaal vergelijkbaar en wordt bovendien ook aangevochten. De individuele rendabiliteitsgarantie veroorzaakt grote administratieve en juridische kosten. Het schendt het vertrouwen in de overheid.

Vooraf de grote PV-installaties genieten hiervan, wordt gezegd. Het grootste deel van de oversubsidiëring van de zonnepanelen, zo'n 75 procent, ligt bij de kleine verbruikers en maar 25 procent ligt bij de grote verbruikers. Zowel een injectietarief als een prosumentarief is daar een oplossing voor.

Geen silver bullet

De minister stelt dat in dit dossier er geen silver bullet is. Daarvoor is het staatsbestel te ingewikkeld. De certificaten systemen zijn te complex en op de korte termijn ontbreken er te veel data. Het probleem is heel groot als je 9,2 miljard euro moet wegwerken.

Er is gekozen voor deze heffing vanwege volgende elementen: geen btw, geen 11 tot 17 procent leverancierskosten, iedereen betaalt mee, ook de zonnepanelen-eigenaars, het is uniform, er is een korting voor kwetsbare groepen, en het is vooral extreem transparant. Er kan één les worden geleerd uit wat nu is gebeurd: ontransparant schulden wegstoppen bij de distributienetbeheerders heeft er net toe geleid dat een dossier jarenlang heeft kunnen rotten zonder dat het duidelijk zichtbaar was, behalve voor de SERV die er meer dan eens voor heeft gewaarschuwd.

1.4. Enkele misvattingen

De minister wil tot slot een aantal misvattingen ontcrachten. Sommigen vragen hoe het nu zit met slechts 2 miljard euro schuld en 9,2 miljard euro kosten. De minister verduidelijkt dat er inderdaad 2 miljard euro aan historische schulden zijn, waarvan een kleine helft als saldi bij de netbeheerders zit en een dikke helft uit certificatenoverschotten bestaat. Die schulden moeten de komende jaren afgelost worden. Daarnaast zullen de komende jaren nieuwe certificatenkosten ontstaan als gevolg van de engagementen uit het verleden. Van wie een oversubsidiëringscontract heeft gekregen in 2011, loopt het contract de komende twintig jaar immers door. Dat mag niet worden vergeten.

De nieuwe kosten stijgen vanaf 2019 van 1,2 miljard euro naar 1,6 miljard euro per jaar. Voor de komende vijf jaar komt er dus 7,2 miljard euro boven op de 2 miljard euro. Dat maakt een totaal van 9,2 miljard euro. Een offensief, voluntaristisch beleid over hernieuwbare energie voor de toekomst kan alleen maar worden vormgegeven als er propere rekeningen uit het verleden zijn. Ze vergelijkt: geen enkele particulier kan een lening voor een nieuwe woning aangaan wanneer hij de voorbije jaren de lening van zijn bestaande woning niet heeft afbetaald.

De minister haalt een tweede mythe aan: alles wordt doorgeschoven naar de gezinnen. In het verleden was de verhouding: 57 procent tegenover 43 procent. Zij werkt voor deze heffing met de verhouding van 50 procent tegenover 50 procent en legt dus meer lasten bij de bedrijven dan bij de gezinnen. Bovendien wordt voor de eerste keer een sociale correctie gemaakt.

Sommigen durven volgens de minister te beweren dat alles heel snel moet gaan, dat er geen tijd is voor een grondig debat. Ze repliceert dat ze zo had gewild dat

er tussen 2009 en 2012 een grondig debat was gevoerd, want dan was deze commissievergadering overbodig geweest.

De minister vat samen en stelt dat de oplossing die ze vandaag voorstelt, een weldoordachte en heel transparante oplossing is die ervoor zorgt dat het mooie project van hernieuwbare energie in de toekomst in al zijn proporties op de juiste plaats kan inzetten. Ze maakt propere rekeningen uit het verleden om voluit naar de toekomst te kunnen kijken. Eén ding is voor haar zeker: het project hernieuwbare energie staat nog steeds heel scherp, en het is bijzonder jammer dat het gecontamineerd werd door dit verhaal, goed wetende dat dit perfect voorkomen had kunnen worden.

2. Bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

2.1.1. *Tussenkomen van Rob Beenders*

Rob Beenders dankt de minister voor haar uitleg. Hij is blij dat de voorzitter van het parlement een grondig debat mogelijk heeft gemaakt, want dat is nodig.

De titel van het bericht dat de commissieleden vandaag kregen van Samenlevingsopbouw, de Gezinsbond en Welzijnszorg, vat voor hem alles samen: ze noemen het amendement duidelijk in strijd met de sociale rechtvaardigheid en een flop op het vlak van behoorlijk bestuur.

Vooraf de communicatie over de energieheffing getuigt van veel mist en van heel weinig transparantie. Vorig weekend gaf de minister bovendien het signaal aan de Vlamingen dat ze een advies van de Raad van State, dat een beslissing van haar ongrondwettelijk noemt, gewoon naast zich neer kan leggen, dat ze er geen rekening mee houdt, dat ze gewoon voortdoet. Mensen op straat interpreteren dat heel persoonlijk: als zij eens te laat thuis vertrekken om nog tijdig op het werk te zijn, dan rijden ze toch gewoon door het rood licht. Het staat wel in de wet dat ze dat niet mogen, maar daar houden ze geen rekening mee. Ze weten het zelf beter. Zo kwam die communicatie op de mensen over. Ze was een minister onwaardig en getuigt van weinig respect ten aanzien van de Raad van State.

De minister verwees naar arresten van het Grondwettelijk Hof die het advies van de Raad van State helemaal zouden corrigeren. Rob Beenders vraagt zich oprecht af of de minister echt denkt dat de Raad van State geen rekening houdt met die arresten. Dat lijkt hem nogal straf. Vorig weekend leek het alsof de Grondwet niet langer van tel was. Het komt bizar over als een minister zoiets zegt. Ze mag de impact van haar woorden niet onderschatten.

Nog vreemder vindt Rob Beenders dat nog geen 24 uur voor dit bericht, er nog een vreemde communicatie was gebeurd, namelijk over Uplace. De minister en haar coalitiepartner CD&V gebruikten de Raad van State toen net als voorbeeld. Een advies van de Raad van State bleek toen gegrond en degelijk, iets waar de regering zich aan wil houden. Geen 24 uur later was een ander advies van de Raad van State opeens niet meer relevant. Dit is heel vreemde communicatie vanwege de regering.

Het lijkt Rob Beenders een goed idee om even een situatieschets te geven bij de energieheffing. De beslissing werd op 16 oktober in de Vlaamse Regering genomen. Het begon eigenlijk toen al, in de persconferentie van de Vlaamse Regering nadat de beslissing werd genomen over een begrotingsartikel dat meer

dan 400 miljoen euro moest opbrengen in 2016. Er is toen tijdens de persconferentie geen woord uitleg gegeven over die beslissing.

Daarna heeft de oppositie de communicatie overgenomen. De minister heeft zich toen verdedigd door te zeggen dat de energieheffing en ook het beleid rond hernieuwbare energie transparant is. Rob Beenders stelt echter dat hij nog nooit zoveel mist heeft gezien rond een dossier. Hij kan nog steeds niet alle documenten vinden die nodig zijn om dit amendement te beoordelen. Ook de Gezinsbond, Samenlevingsopbouw, Welzijnszorg, UNIZO, Boerenbond, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) hebben die kritiek geuit. Het gebrek aan transparantie heeft ertoe geleid dat er meer vragen kwamen dan antwoorden toen de dossiers werden geëvalueerd. De transparantie moet er niet alleen in woorden zijn, maar ook in daden.

Rob Beenders heeft geprobeerd het dossier uit te spitten, in de meerjarenbegroting, de begroting van volgend jaar enzovoort. Wat is er vandaag geweten? De forfaitaire heffing zorgt ervoor dat een alleenstaande per verbruikte hoeveelheid stroom vierhonderd keer meer betaalt dan een groot bedrijf en een doorsneegezin zeventig keer meer. De minister zegt dat de heffing bedoeld is om de schuldenberg aan groenestroomcertificaten uit het verleden weg te werken. Een van de oorzaken daarvoor is volgens haar de beslissing van de voormalige Federale Regering om de elektriciteitsprijzen te bevriezen. Rob Beenders maakt minister Annemie Turtelboom erop attent dat ze toen zelf als minister deel uitmaakte van de Federale Regering en dat ze die beslissing mee heeft gesteund en zelfs verdedigd.

In het amendement staat verder wat sp.a al vanaf dag één heeft aangekaart. Het bedrag dat de minister op die manier ophaalt, is namelijk veel te hoog en kan niet dienen om alleen het verleden op te lossen. Volgens Rob Beenders zal de minister het dan ook nog voor andere zaken gebruiken. Minister-president Bourgeois heeft dat wel toegegeven in het actualiteitsdebat. In zijn repliek heeft hij gezegd dat die energieheffing niet alleen dient voor het verleden, maar ook voor het toekomstig beleid. In dit amendement staat nu dat die heffing vooral dient om het toekomstig beleid te financieren en dat de minister het energiebeleid tot 2020 daarmee zal financieren.

Rob Beenders wil graag een overzicht van de cijfers die nodig zijn om te kunnen evalueren hoe de middelen die in de meerjarenbegroting staan ingeschreven voor een bedrag van bijna 3 miljard euro, effectief verhoudingsgewijs zullen worden ingezet voor het verleden en de toekomst. Het staat zwart op wit in het amendement. Het is alleen jammer dat de minister dat nooit eerder heeft laten weten. Er staat namelijk letterlijk in: "De heffing zal niet enkel worden gebruikt voor de financiering van de regulator, groene warmte, maar heeft tevens een regulerend karakter en is bedoeld voor de algemene financiering van het energiebeleid, openbare dienstverplichtingen inzake energie – het sociaal energiebeleid, het beleid inzake het rationeel energieverbruik, het beleid inzake de warmte-krachtkoppeling, het beleid inzake hernieuwbare energie – en de energiekosten van de Vlaamse overheid.". Rob Beenders klaagt aan dat dit wel een erg vage opsomming is van de kosten die de minister hiermee wil financieren. Kan ze daarom meer details bezorgen?

In de begrotingsdocumenten staat verder dat er in 2016 402 miljoen euro zal worden opgevraagd op basis van de energieheffing. Op kruissnelheid zal het 492 miljoen euro zijn per jaar. Het geld gaat naar het Energiefonds. Uit de meerjarenraming leidt Rob Beenders af dat deze energieheffing zal blijven bestaan tot het begrotingsjaar 2021. Ligt het definitief vast dat dit tot 2021 is? Of wordt het mogelijk eerder afgeschaft?

Het amendement op het ontwerp van programmadecreet houdt bovendien het risico in dat de voorgestelde belasting in de toekomst zal worden verhoogd. Kan de minister garanderen dat dit niet zal gebeuren?

De minister stelde dat het discussiepunt van de btw een belangrijk argument was om te werken met een energieheffing. Ze wilde vermijden dat de Vlaamse overheid nog btw moest betalen bij de aankoop van groenestroomcertificaten. In de commissie heeft de minister ontkend dat er btw moest worden betaald. Rob Beenders vraagt zich af of er btw moet worden betaald bij de aankoop van groenestroomcertificaten. Kan daardoor al dan niet 73 miljoen euro worden bespaard?

De minister heeft in het parlement regelmatig geantwoord op de kritiek dat bedrijven niet allemaal zouden meebetalen. Ze verwees naar percentages. Rob Beenders heeft gehoord dat er in het verleden een 53/47-verhouding was. De minister sprak van een 50/50-verhouding. De spreker vindt die cijfers nergens terug. Hij kan het dus niet toetsen. Kan de minister die cijfers geven? Hoe was het in het verleden en hoe is het nu?

Kan de minister een overzicht bezorgen van de dertig grootste bedrijven en hoeveel zij betalen? Hebben ze een vrijstelling van 100 procent of niet?

Mensen die een appartement betrekken in een gebouw van twee of drie appartementen, zouden twee keer moeten betalen. De minister heeft die kritiek niet weerlegd, maar erkend. Het is zelfs mee ingecalculeerd in de berekeningen. Kan de minister die calculatie bezorgen aan het parlement zodat het duidelijk is over hoeveel gedupeerden het gaat?

Aan de hand van die punten wil sp.a die discussie openen. De kritiek die de meeste adviesorganen en de oppositie hebben geuit, kan ook als constructief worden beschouwd. Ze vragen om een grondig debat te voeren en te tonen dat het ook wel anders kan, in tegenstelling tot wat de minister zegt. Rob Beenders zegt ongelooflijk veel en niet door de minister weerlegde voorstellen te hebben gekregen waaruit blijkt dat het wél kan. Niemand betwist volgens hem dat er een oplossing moet komen voor het verleden en dat er voor de toekomst een ambitieus energiebeleid moet worden gevoerd. Maar dan moet dat in alle transparantie kunnen. Daarbij moet rekening worden gehouden met alle cijfers over hernieuwbare energie. Vorig jaar is het percentage hernieuwbare energie gedaald, terwijl het in de vorige legislatuur verdubbelde. De tendens gaat dus niet de goede kant op. Daarom moet het debat in alle openheid worden gevoerd. Sp.a heeft in een aantal resoluties aangegeven heel constructief te willen meewerken. Rob Beenders stelt dat hij in dit dossier de transparantie helemaal mist.

2.1.2. *Tussenkoms van Björn Rzoska*

Björn Rzoska is met zijn fractie – net als minister Annemie Turtelboom – voorstander van goede hernieuwbare energie. Maar hij stelt ook een voorstander te zijn van een eerlijke belasting, niet van een dubbele belasting. Hij contesteert niet dat het probleem uit het verleden moet worden opgelost. Maar de vraag is of het voorgestelde systeem houdbaar is. Over die vraag heeft ook de Raad van State zich gebogen. Het antwoord is negatief. Het systeem is niet houdbaar omdat er een bevoegdheidsconflict is met het federale niveau.

De spreker begrijpt niet dat minister Annemie Turtelboom als liberale minister de mensen twee keer belast voor hetzelfde: met een federale heffing en met een nieuwe Vlaamse heffing. Dat is wat hem betreft de kern van het probleem: de aangereikte oplossing is juridisch niet houdbaar. Björn Rzoska had verwacht dat

de Vlaamse Regering na het advies van de Raad van State zou bijsturen. Tot zijn verbazing heeft minister Annemie Turtelboom haar amendement niet op fundamentele punten bijgestuurd. Zij negeert het advies van de Raad van State. Door gewoon door te gaan neemt zij, samen met de Vlaamse Regering, enorme risico's. Dat getuigt absoluut niet van goed bestuur, vindt Björn Rzoska. Er zijn al organisaties die hebben aangekondigd te zullen procederen als de 'Turteltaks' er komt. Björn Rzoska zegt niet te begrijpen waarom minister Annemie Turtelboom dergelijke risico's neemt.

Een deel van het probleem is inderdaad, zoals de minister het zelf stelde, dat er niet grondig genoeg over kon worden gedebatteerd in het parlement. We hadden meer tijd moeten nemen om naar alternatieven te zoeken, vindt Björn Rzoska. De argumenten die minister Annemie Turtelboom aanhaalt om te verdedigen dat de alternatieven niet kunnen, worden door de Raad van State nu net aangehaald, ook met betrekking tot de oplossing die zij wel voorstaat.

Björn Rzoska heeft de federale wetgeving bekeken om te weten hoe men daar de heffing op de energiefactuur bepaalt. Zo komen we in de discussie over belastingmaterie en heffingsgrond. Volgens de Raad van State heeft minister Annemie Turtelboom de poort van het aansluitingspunt gebruikt om binnen te komen bij de mensen, terwijl zij haar belasting wel degelijk op het verbruik bepaalt. De beruchte tabel met schijven heeft wel degelijk met het verbruik te maken. Daar zit het probleem. Daarom zegt de Raad van State dat dit een dubbele belasting is.

Björn Rzoska kan zich niet voorstellen dat iemand als Paul Van Orshoven politieke spelletjes speelt. De grondwetspecialist ontkrachtte op Radio 1 het onderscheid dat minister Annemie Turtelboom maakt met een aantal arresten van het Grondwettelijk Hof. Een lid van de kamer die het advies heeft uitgebracht, Koen Muylle, was tussen 2004 en 2015 de rechterhand van André Alen, de voorzitter van het Grondwettelijk Hof. Zo iemand zal toch bij het uitbrengen van een advies de reflex hebben gehad om te kijken wat al dan niet grondwettelijk is?

Bovendien heeft de Raad van State, nadat men het grondwettelijke probleem heeft vastgesteld, de andere elementen van het systeem zelfs niet meer bekeken. Björn Rzoska wijst op punt 2.7 van het advies, waaruit blijkt dat er ook nog argumenten waren voor problemen in verband met staatssteun en het gelijkheidsbeginsel. De Raad van State heeft die punten echter niet verder onderzocht, aangezien het systeem dat de minister op tafel heeft gelegd, al de facto ongrondwettelijk is. De spreker kan dan ook niet begrijpen dat de minister en de Vlaamse Regering dat gewoon negeren en niet bekijken wat er geredieerd moet worden om dit op de een of andere manier te kunnen laten plaatsvinden. De minister kan ook niet volhouden dat ze enkel rekening houdt met het aansluitingspunt, want in de tabel die in haar eigen voorstel staat, zit een heel duidelijk schijfsysteem op basis van verbruik.

Björn Rzoska vindt het dan ook merkwaardig dat in de commissie zou worden beslist om ermee door te gaan, gezien het risico en het bedrag dat men via de heffing zou willen ophalen. Het zou een enorm risico zijn, want voor hetzelfde geld zal de minister het deksel op haar neus krijgen. De spreker had verwacht dat de minister zou remediëren, zeker gezien het advies van de Raad van State. De minister heeft zelf al erkend dat het programmadecreet niet het meest ideale instrument is om fiscale zaken te regelen, en heeft aangegeven dat dit de laatste keer zou zijn. Dat is een goed principe, maar hier botst de minister net op het probleem van het systeem, waarbij ze probeert om via een amendement een dergelijke ingrijpende belasting erdoor te jagen. De spreker verwijst in dat verband naar oud-collega Eric Van Rompuy, die in een blog de nagel op de kop

sloeg: "Het parlement is geen brievenbus waarin de regering begrotingen en taxshifts post. Deze belangrijke ontwerpen verdienen een grondige bespreking.". Die uitspraak geldt ook voor deze kwestie: de minister had het parlement moeten erkennen en had met oplossingen moeten komen die men tegen het licht had kunnen houden. Maar nu zit men met het knoeiwerk waarvoor de Raad van State het licht zelfs niet op oranje zet, maar op rood. De minister rijdt gewoon door, en Björn Rzoska vindt dat onverantwoord.

2.1.3. *Tussenkomst van Stefaan Sintobin*

Stefaan Sintobin beklemtoont dat ook zijn fractie ten volle achter meer hernieuwbare energie staat en dat ze de historische schuldenberg weggewerkt wil zien. Hij legt ook de nadruk op het feit dat de energieheffing al de zesde op rij is. De minister heeft zelf een aantal alternatieven van tafel geveegd met het argument dat ze asociaal zouden zijn, maar als er één iets asociaal is, is het wel dat er voor de zesde maal op rij een heffing op energie wordt georganiseerd, met als gevolg dat in de toekomst nog slechts 20 procent van de factuur over energie zal gaan.

De energieheffing is ook asociaal omdat ze wordt afgewenteld op de werkende Vlaming. Dat er sprake is van sociale correcties, is volgens *Stefaan Sintobin* ook weer niet zo uitzonderlijk. Het gaat erover dat de werkende Vlaming sinds het aantreden van de meerderheden op Vlaams en federaal niveau continu belast wordt. De maatregel is bovendien ook asociaal omdat grote bedrijven weggelopen zijn met superwinsten en in vergelijking met de werkende Vlaming heel wat minder betalen. De spreker verwijst naar de vraag van Rob Beenders. Dertig grote bedrijven zouden helemaal niets betalen. Daarover zou de minister duidelijkheid en transparantie moeten geven. Dat maakt de nieuwe energieheffing asociaal.

Het was een bewogen week voor de regering: Uplace, de 'Turteltaks', het klimaatakkoord. Iedereen was in paniek, ook minister-president Bourgeois, die alle dossiers naar zich toe trachtte te trekken, maar van het ene verhaal naar het andere sukkelde. Het cynische is dat de minister het advies van de Raad van State naast zich neerlegt, terwijl partijgenoten van haar hopen dat de Raad van State zich negatief uitspreekt over Uplace.

Stefaan Sintobin is het met Björn Rzoska eens dat het bijzonder erg zou zijn als de leden van de Raad van State niet zouden hebben gekeken naar de arresten van het Grondwettelijk Hof die daarover bestaan. Hij wil niet twijfelen aan een advies van de Raad van State, zeker niet als de heer Bothuyne van de meerderheid zegt absoluut niet te weten welke richting het zal uitgaan. De leden van Groen en sp.a waarschuwen de minister terecht dat er wat op haar afkomt. De minister-president zwaait over Uplace continu met rechtszekerheid. *Stefaan Sintobin* mag dan geen jurist zijn, hij beseft wel dat er geen garantie is dat er geen problemen komen van de 'Turteltaks'. Hij roept de minister op om alles te schrappen, een nieuw initiatief te beginnen en ervoor te zorgen dat het de toets van de Raad van State doorstaat.

Er zijn wel alternatieven om de historische schuldenberg weg te werken, zoals naar voren is gebracht in de plenaire vergadering. *Stefaan Sintobin* stelt voor om de bedrijven met superwinsten mee te laten betalen, de winstuitkeringen voor de aandeelhouders van de distributienetbeheerder te verminderen en te kijken naar de algemene middelen van de Vlaamse overheid. Ook hij vindt het een knoeiboel. De minister moet haar huiswerk opnieuw maken, en ten minste het nodige respect tonen voor het advies van de Raad van State. Haar uitspraken hebben een enorm negatief effect op wat de burger denkt over het volgen van de wetten in het land.

2.1.4. *Tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz*

Willem-Frederik Schiltz juicht toe dat er een uitgebreid debat kan plaatsvinden in de commissie, maar wijst erop dat ook al in de plenaire vergadering zeer uitvoerig is gedebatteerd. Belangrijke maatregelen verdienen dat, niemand probeert het debat in de kiem te smoren. Vandaag gaat het over de juridische kwalificatie in het advies van de Raad van State en enkele andere opmerkingen. Het advies wordt als een koevoet gebruikt door wie geen heffing wil. Maar degenen die kritiek uiten, presenteren geen alternatief. *Willem-Frederik Schiltz* neemt het voor de minister op.

De meerderheid en de regering doen er alles aan en dekken zich maximaal in, opdat de heffing erdoor komt. Alle mogelijke pistes zijn onderzocht. Het advies van de Raad van State stelt duidelijk dat een verbruikerstaks niet kan, want dat is al een federale heffing. *Willem-Frederik Schiltz* daagt de commissie uit om met een ander voorstel te komen, maar besluit dat er geen alternatief is.

Björn Rzoska leest het advies van de Raad van State een tikje gekleurd, zoals hij zelf ook ongetwijfeld, zegt *Willem-Frederik Schiltz*. Maar het stelt wel onomwonden dat een heffing op het opnamepunt perfect kan. Dat is de belastbare materie. De discussie gaat erover of het tarief, zijnde de grondslag, in verbruiksschijven mag zijn. Dat is een interpretatie van terminologie, bijna juridische spijttechnologie. Er is twijfel over. Het is een bijzondere situatie met twee beleidsniveaus, beide bevoegd voor het domein en met fiscale autonomie. Dat is helemaal anders dan de situatie toen het artikel in de Grondwet ooit tot stand is gekomen: één overheid mag niet nog eens op dezelfde materie een belasting heffen.

Als er natuurlijk bevoegdheden uit elkaar getrokken worden, is het niet zo onlogisch dat er op een bepaald moment op die beleidsterreinen ook fiscale instrumenten worden toegepast, alleen op een andere manier, op een andere materie. Hij vergelijkt het graag met de onroerende voorheffing: de materie is potentiële huurinkomsten. Daarnaast is er ook leegstandtaks: de materie is de leegstand. Allebei hebben wel te maken met een huis. Deze vergelijking kan treffend zijn om aan te duiden waar deze nogal ingewikkelde juridische discussie over gaat. Zeggen dat de regering de Grondwet naast zich neerlegt, is de wereld op zijn kop. Door te kiezen voor het afnamepunt, wordt er net tegemoetgekomen aan de bezorgdheid om niet twee keer op dezelfde manier te belasten. *Willem-Frederik Schiltz* vraagt nogmaals om een andere energieheffing te geven, die men dan eens kan bekijken.

Wat betreft de heffing zelf, is de discussie over het hoge bedrag en de gezinnen die veel meer betalen al in het lang en in het breed gevoerd, volgens het parlementslid. Deze heffing hanteert een andere verdeelsleutel, namelijk 50/50. Men kan het dan hebben over het percentage op verbruik, maar dat kan niet, want het is een heffing op afnamepunten. Ook wat dat betreft, is deze heffing veel correcter. *Willem-Frederik Schiltz* had als liberaal liever discussies met de minister gevoerd over andere dingen, zoals de 500 miljoen euro die in de begroting vrijgemaakt wordt op het einde van de legislatuur of de manier waarop we Vlaanderen nog sterker in de picture kunnen zetten en een nog meer innovatief beleid kunnen voeren. Ondanks dit debacle, doet men dat echter al. Als men zegt: kuis maar 9 miljard euro op uit de algemene middelen, dan kan Vlaanderen misschien het onderwijsdepartement gewoon afstoten, of misschien weer federaliseren. Dan is dat geld beschikbaar. Dat is de verhouding waar men nu over spreekt.

Het gaat wel over 9 miljard euro. Als er in de media een perceptie is ontstaan dat dat geld een potje is, een dikke portefeuille waarmee men het energiebeleid zal

kunnen sponsoren en 'foliekes' doen, dan is dat manifest onjuist. Zoals de minister het al heeft aangehaald, gaat het om 2 miljard euro historische schuld en 7 miljard euro aangegane engagements. Dat is wat er vanaf nu tot 2020 nog op ons afkomt. Dat zijn contracten die getekend zijn en engagements die aangegaan zijn, en dat kun je niet zomaar omkeren.

De kritiek van Willem-Frederik Schiltz is niet dat er in het verleden is geïnvesteerd in hernieuwbare energie. Er is net een klimaatakkoord. We moeten ambitieus zijn, er moet nog meer hernieuwbare energie komen. Zijn kritiek is echter dat dat op een onverantwoorde manier is gedaan. Het was veel te duur, het is totaal overbetaald. Vandaag zijn zonnepanelen rendabel zonder subsidies. Men heeft 4 tot 5 procent rendement. De kunst is om te zoeken naar ondersteuningsmechanismen die eenmalige steun geven, die een impuls geven en nadien de belastingbetaler of de consument niet langer bezwaren. Nu is het te laat, die schuldenberg ligt daar en die moet zo snel mogelijk worden opgekuist, zodat je nadien met een propere lei verder kunt en nieuwe investeringen in een niet-bezoedeld klimaat kunt lanceren.

Wat betreft de appartementsgebouwen, wijzen de cijfers uit dat het probleem voor een groot appartementsgebouw niet zo groot is, want de kostprijs van de aparte teller wordt verdeeld over alle inwoners. De grote onrechtvaardigheid, zoals het in de media stond, zou er zijn bij gebouwen met twee of drie gezinnen. Daar blijkt echter bijna nooit een aparte teller te zijn, en neemt een van de bewoners de algemene kosten op zich, en daarover wordt dan een overeenkomst getroffen. Hoewel het in theorie problematisch kan lijken, blijkt het probleem in de praktijk veel minder groot te zijn.

Willem-Frederik Schiltz wil heel graag een debat voeren over hoe deze heffing minder pijn zou kunnen doen, maar hij vreest dat het niet anders kan omdat de schuldenberg zo gigantisch is. Hij vraagt dus dat de kritieken zouden worden omgezet in constructieve voorstellen. Hij heeft er nog altijd geen gehoord die minder pijn zouden doen.

Aan Stefaan Sintobin zegt Willem-Frederik Schiltz dat als men die 9 miljard euro op de bedrijven zouden laden, er niet veel bedrijven meer in Vlaanderen zullen blijven en niet veel mensen nog werk zullen hebben. Het is een mythe dat de rijken ontsnappen en de armen de dupe zijn. Er is een sociale correctie ingevoerd. Bedrijven die veel verbruiken, zijn niet per definitie bedrijven die veel winst maken. Bedrijven die veel winst maken, betalen ook meer belastingen. De bedrijven die veel verbruiken, doen ook hun duit in het zakje door het aantal certificaten dat ze moeten aankopen, iets dat de gezinnen veel minder doen.

Om het onderscheid tussen heffingsmaterie en heffingsgrondslag en tarief nog scherper te onderscheiden, heeft Willem-Frederik Schiltz mede een amendement ingediend.

2.1.5. Tussenkost van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy is verwonderd dat in het debat altijd dezelfde argumenten worden gebruikt, ook al zijn er tegenargumenten geweest. Men blijft volharden in de boosheid. Men heeft het onder andere over de adviezen, samengebracht in een rapport, van onder andere de vakbonden, de Boerenbond, Voka en UNIZO. Hij vat de inhoud samen. De belangrijkste kritiek is dat ze onvoldoende zijn gehoord. Tegelijkertijd zeggen de vakbonden dat ze de toelichting die de SERV op zijn vraag op 20 oktober 2015 gekregen heeft van het kabinet van minister Annemie Turtelboom, appreciëren. Bij het standpunt van de Boerenbond staan de tabellen van de minister er zelfs in. Alle mogelijke opties zijn daarin bekeken en bediscussieerd. Dit advies is dan ook grondig besproken op 20 oktober.

Tweede punt van kritiek volgens Andries Gryffroy is dat er meer tijd nodig zou zijn. Maar hoeveel tijd heeft men nodig? Men wil een schuld toch zo snel mogelijk vereffenen? Dan moeten men toch niet eerst jarenlang discussiëren over hoe die schuld moet worden opgelost. De spreker benadrukt dat in de resolutie betreffende het komen tot een energievisie en een energiepact en de rol daarin van het Vlaams Parlement, staat dat alle stakeholders worden betrokken bij het toekomstige beleidsplan energievisie en energiepact (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 342). De vraag over betrokkenheid is dus al beantwoord.

Andries Gryffroy ziet ten derde geen tegenvoorstel, behalve in één tekst. Daarin wordt de vraag gesteld of het niet beter is een heffing op gas in te voeren. Wie fuel gebruikt, zou dan geen taks moeten betalen, wat toch bizar is. In het voorstel van Groen staat dat via de Vlaamse begroting een groot deel zou moeten worden betaald, wat op een of andere manier toch een belastingstijging is, aldus Andries Gryffroy. Nochtans gaat Groen wel akkoord met een btw-verhoging van 6 naar 21 procent. Vroeger waren zij voorstander van biomassa-centrales, maar nu moeten grote biomassacentrales volgens hen een bijkomende heffing betalen. Waar is de coherentie? Sp.a wil dan weer discussiëren over de bandingfactor. Tijdens de vorige legislatuur heeft de minister van Energie een voorlopige bandingfactor vastgelegd. Wanneer de brandstof niet wijzigt, wordt de voorlopige bandingfactor de definitieve. Daar kan men juridisch niet onderuit.

Wat die zogenaamde verdubbeling betreft tijdens de vorige legislatuur van de hoeveelheid hernieuwbare energie, wijst Andries Gryffroy erop dat dat niet moeilijk is wanneer men van nul komt. Dat is nu moeilijker.

Volgens essenscia zouden een aantal van die dertig genoemde bedrijven wel een gesloten net hebben en dus wel een taks moeten betalen. Van die dertig bedrijven blijven er vijftien over waarbij het zo is dat Vlaanderen nog altijd niet bevoegd is voor hoogspanning en waardoor die bedrijven die aangesloten zijn op het transportnet niet kunnen worden opgenomen.

Belastbare materie is geen probleem volgens de Raad van State, belastbare grondslag wel. Het gaat dan over het feit dat er wordt gedifferentieerd. Er mag niet worden gedifferentieerd, er mag enkel worden gewerkt per type aansluitpunt. Dat betekent een onderscheid tussen residentieel en niet-residentieel. Voor niet-residentieel is er laagspanning, middenspanning en hoogspanning. Voor residentieel moet men dan gaan naar 150 euro per aansluitpunt per jaar. Is dat dan sociaal en rechtvaardig? En wat met de Waalse retributieheffing die sinds 2003 bestaat en niet gebaseerd is op aansluitpunten? Andries Gryffroy heeft nog niemand horen zeggen dat Wallonië dat niet kan, terwijl Vlaanderen dat niet zou mogen doen.

Dat is het anachronisme van de zesde staatshervorming. De N-VA ziet een zekere logica in de juridische verantwoording van minister Annemie Turtelboom. Men heeft een European Article Numbering (EAN), dat is de belastbare materie. Een mogelijke en democratische differentiatie is de belastbare grondslag. Andries Gryffroy ziet niet echt een probleem op basis van het advies van de Raad van State. Hij verwijst naar het nieuwe amendement. EAN is de basis van de belastbare materie. De grondslag is een differentiatie. De schuld is er snel gekomen, in drie, vier jaar tijd. Men kan nu niet nog eens twee jaar wachten om dat af te betalen.

Er is geen alternatief. Alleen Groen heeft geprobeerd om een alternatief te formuleren, maar dat is niet eens doorgebroken in de media. Voor de spreker is dat alternatief trouwens niet evenwichtig. De bedrijven zouden alle kosten moeten dragen. Als het advies van de Raad van State wordt gevolgd, worden de kosten uitgesmeerd over alle gezinnen, en dat zou gemiddeld 150 euro bedragen.

2.1.6. *Tussenkomst van Robrecht Bothuyne*

Voor Robrecht Bothuyne verschaft de toelichting van de minister veel duidelijkheid. Wat vandaag op tafel ligt, is niet evident. Het is niet evident voor de minister om de verantwoordelijkheid op te nemen en op te ruimen wat in het verleden is fout gelopen. De minister doet dat op verschillende manieren. Dat is om te beginnen de heffing. Er zijn voordelen aan verbonden: het vermijden van de btw van 75 miljoen euro, een billijke verdeling tussen bedrijven en gezinnen, de sociale correctie die voor het eerst in het groenestroombeleid terugkomt. Maar het energiebeleid bestaat gelukkig uit veel meer dan deze taks. Er komt een energiearmoedeplan dat de problemen bij de bron zal aanpakken. CD&V hoopt op en verwacht massale investeringen om woningen energiezuinig te maken. Er komen middelen vrij vanuit het Klimaatfonds dankzij het klimaatakkoord van vorige week.

Bepaalde groepen zullen meer dan 100 euro moeten betalen voor deze heffing. Mensen met accumulatieverwarming en met warmtepompen krijgen extra stimuli vanuit het REG-beleid (rationeel energiegebruik) dat de minister zal hervormen. Er komt een antwoord op de bezorgdheden van de adviesinstanties en andere instellingen.

De minister weerlegt de opmerkingen van de Raad van State gemotiveerd. Het amendement van de meerderheid toont aan dat het om een aantal categorieën gaat via afnamepunten. Het argument van de Raad van State gaat niet meer op.

In Wallonië worden de kosten van het groenestroombeleid doorgerekend via een heffing gebaseerd op verbruik. Mocht het Grondwettelijk Hof deze redenering van de Raad van State effectief volgen, dan zou dat niet alleen het groenestroombeleid in Vlaanderen kelderen, maar in heel België. De spreker rekent op enige maatschappelijke verantwoordelijkheidszin bij het Grondwettelijk Hof. Het groenestroombeleid is essentieel voor alle partijen. De heffing zorgt voor de noodzakelijke middelen.

2.2. Antwoorden van de minister

Voor minister *Annemie Turtelboom* is de fundamentele knoop in heel dit debat duidelijk: een heffing op verbruik is niet mogelijk omdat er al een federale heffing is. De Gezinsbond en andere organisaties dringen er nog steeds op aan om het verbruik te belasten om de link te maken met energie-efficiëntie. Nu blijkt echter heel duidelijk dat dit niet kan.

De minister begrijpt de bezorgdheid over maatschappelijke items zoals de singles en de appartementen.

Sommigen vragen nu om een grondig debat. Maar de ontsporing is gebeurd tussen 2009 en 2012. Toen had men een grondig debat moeten voeren! De oversubsidiëring van de zonnepanelen heeft dit jaar 700 miljoen euro gekost. Dat moet worden doorgerekend in de elektriciteitsfactuur. Als er geen oversubsidiëring was geweest, was dat maar 70 miljoen euro geweest. Gedeeld door 6 miljoen Belgen, gedeeld door een aantal bedrijven, was er hier vandaag geen groot debat geweest, en dan was dit bijna geluidloos gepasseerd.

Een andere opmerking was dat de minister er haar eigen beleid mee financiert. Rob Beenders verwijst daarvoor naar de VREG en de groene warmte, maar die debatten zijn er al geweest, want dit werd reeds vorig jaar doorgevoerd. Daarover is er amper discussie geweest in het parlement. Vandaag is de heffing er om de schulden van het verleden en de kosten van de toekomst op basis van engagementen uit het verleden te betalen. Iedereen die suggereert dat de

minister hiermee haar eigen toekomstig beleid zal financieren, daagt ze uit om dat uit te rekenen. Als je vergeet dat je een ministerieel besluit hebt ondertekend en dat je biomassa-installaties wilt, en dat dat geen historisch engagement is dat in toekomst moet worden uitgevoerd, dan geeft de minister de sp.a gelijk. De minister apprecieert wel dat Groen een poging heeft gedaan om een alternatief te bieden, maar daarmee stelt de partij zich kwetsbaar op.

De minister gaat ervan uit dat uitspraken van rechtbanken of hoven niet worden bepaald door wie ze doet of heeft geschreven. Het advies van de Raad van State zou volgens haar dus hetzelfde zijn geweest, onafhankelijk van wie het heeft geschreven. Van heel wat oplossingen voor kritieken die hier worden geponeerd, zegt de Raad van State dat het niet mag. Het moet voor de oppositie ontluisterend zijn te constateren dat de oplossing die ze zouden willen om de heffing door te voeren, door de Raad van State heel duidelijk wordt afgesneden. De Raad van State zegt dat het op basis van verbruik op dit moment niet kan.

De minister heeft geluisterd naar de Raad van State, heeft bijstellingen gedaan en een memorie van toelichting gemaakt. Ze heeft verwezen naar arresten van het Grondwettelijk Hof die zeggen dat er een verschil zit tussen enerzijds de belastbare materie en anderzijds de belastbare grondslag, en dat daar een argumentatie op te bouwen is. Ze is tevreden met het amendement van de meerderheid en ze heeft verduidelijkt dat het gaat om afnamepunten, die nadien in categorieën worden onderverdeeld.

Het is de bedoeling om in 2018 naar een capaciteitstarief te gaan. Het is een bevoegdheid van de VREG, dus is het aan de VREG om dat uit te werken. Dan houdt dit debat op, want er is geen federaal capaciteitstarief. Dan kan een heffing op capaciteit en zal dit advies van de Raad van State tot het verleden behoren.

De minister zal uiteraard blijven monitoren en evalueren naar aanleiding van het advies van de Raad van State, en ook inzake het capaciteitstarief. Over dat laatste zal het parlement een debat moeten voeren met de VREG.

Het allerbelangrijkste is dat de klok tikt. Niet dat de minister geen grondig debat wilde, maar de problematiek ligt er al zes jaar. Er zijn heel veel adviezen van de SERV en heel veel opmerkingen van de sociale partners. Elke dag dat er niet wordt begonnen met het wegwerken van de schulden, stijgt de schuldenberg. Om hernieuwbare energie een toekomst te kunnen geven, is het van cruciaal belang om de problematiek aan te pakken.

De minister benadrukt dat zij vooruit wil kijken. Ze hoopt dat de klimaatop tot ambitieuze doelstellingen voor Vlaanderen en voor de hele wereld zal leiden. Ze meent dat ze het aan zichzelf verplicht is om vooruit te kijken en haar engagement ter zake is heel duidelijk. De problemen van het verleden, die te lang zijn blijven liggen, moeten aangepakt worden. Dat doet de voltallige Vlaamse Regering met dit besluit en met dit amendement op het programmadecreet.

Minister Annemie Turtelboom wijst erop dat ze één ontzettend groot voordeel heeft: het verloopt via de begroting. De tijd toen niemand exact wist hoe groot de schulden waren en hoeveel ze zouden aangroeien, is voorbij. Het was wachten tot in maart of april 2014 op een rapport van de SERV om de gegevens in al hun scherpheid te kennen. Dat zal niet meer kunnen, het zal elk jaar een onderdeel van het begrotingsdebat zijn, van wat op tafel zal liggen in de commissie Leefmilieu, maar ook in de commissie Financiën en Begroting. Vanaf nu zal er transparantie zijn en dat is ontzettend belangrijk. De minister wenst het geen enkele van haar opvolgers ooit toe om te weten dat er een probleem is, maar maanden tijd nodig

te hebben om te weten hoe groot het is en hoe lang het doorwerkt in de toekomst. Zij begint vandaag met het wegwerken van het probleem uit het verleden.

2.3. Discussie

Rob Beenders benadrukt dat er op vraag van de voorzitter van het parlement een grondig debat zou worden georganiseerd. Dit is geen debat, stelt hij: de minister deelt enkel zaken mee op basis van slogans. Ze heeft geen enkele van zijn vragen beantwoord: geen enkele van zijn specifieke vragen, die fundamenteel zijn om het amendement grondig te bespreken, werd beantwoord. De minister blijft herhalen wat de parlementsleden al meermaals gehoord hebben. Het was de bedoeling om in te gaan op de inhoud, dat was de reden waarom de leden het tijdens de bespreking van de beleidsbrief niet over het amendement hebben gehad, alle vragen daarover werden opgespaard. Vandaag werden ze gesteld, maar ze worden door de minister met een paar slogans en een paar mededelingen van de tafel geveegd. Rob Beenders vindt dit geen manier van werken, zeker niet wanneer expliciet werd gevraagd om een grondig debat te voeren. Het lijkt hem idioot en tijdverlies om al zijn vragen nogmaals te herhalen, maar hij wil er wel een antwoord op krijgen, dat is noodzakelijk om verder te gaan met het amendement.

Björn Rzoska stelt dat de minister inderdaad geprobeerd heeft om een oplossing op tafel te leggen. Hij vindt het legitiem en te verdedigen dat op het moment dat er een historische schuld is, er niet langer wordt gewacht met een oplossing ervoor. Hij volgt de minister daarin, hij zit daar op dezelfde golflengte.

Hij merkt op dat noch hij noch de minister gebonden is door dat verleden: ze zaten geen van beiden in een regering tussen 2009 en 2014. Ondertussen is het al een anderhalf jaar later en het probleem was gekend. De minister verwees er al naar: het laatste, en vrij scherpe, rapport van de SERV dateert nog van voor de verkiezingen van 2014. Anderhalf jaar later gebruikt de minister echter de techniek van een amendement op het ontwerp van programmadecreet om alles er snel door te jagen.

Indien de Raad van State dan nog zou zeggen dat het kan, dan zou de commissie, het parlement, misschien nog wat tegenpruttelen, maar dan zou de minister het er zonder enig risico, zonder enige vrees voor wat de toekomst brengt, door kunnen duwen. De minister beweert dat ze de alternatieven heeft gezien. Ook Groen heeft een alternatief op tafel gelegd, het ligt bij wijze van spreken nog voor bij de Raad van State. In de passage van de Raad van State die de heer Schiltz voorlas, staat inderdaad dat het afnamepunt, het aansluitingspunt wel degelijk kan. Dat had de spreker ook in alle eerlijkheid en transparantie op tafel gelegd. Het advies van de Raad van State stelt echter heel duidelijk dat de minister verder gaat en verbruiksschijven gebruikt om te bepalen welk tarief gehanteerd wordt.

Voor dat punt zijn er nog geen oplossingen, ook niet in het amendement van de meerderheid dat hij snel heeft moeten lezen, het werd nog maar pas rondgedeeld. Ook dat remedieert volgens hem niet aan de opmerkingen van de Raad van State. Opnieuw worden daarin schijven naar voren geschoven en die kunnen alleen maar te maken hebben met verbruik. Op basis daarvan wordt de heffing bepaald. Tot nu heeft Björn Rzoska geen enkel argument van de minister gehoord om de Raad van State ervan te overtuigen dat dit kan doorgaan.

Björn Rzoska heeft een concrete vraag over punt 2.7 op het einde van het advies van de Raad van State, waarin een aantal problemen worden aangekaart. Hij licht er eentje uit: de minister hanteert wel degelijk andere tarieven voor

bedrijven door middel van het schijvensysteem. Heeft de minister dit systeem aangemeld bij Europa? Is het aangemeld bij de Europese Commissie om de toetssteen van de staatsteun te laten onderzoeken? Dat is natuurlijk cruciaal. De minister gaat door, maar de Raad van State geeft, naast zijn fundamentele opmerking, helemaal op het einde ook aan dat er mogelijk nog wat problemen zijn die men niet verder heeft uitgewerkt gezien het fundamentele probleem van het bevoegdheidsconflict. Björn Rzoska stelt dat de problemen van staatsteun te maken hebben met de manier waarop de energie-intensieve bedrijven in het systeem worden meegenomen. Heeft de minister dit aangemeld bij de Europese Commissie?

Björn Rzoska ziet een pak risico's. De minister zei dat het ontluisterend moet zijn voor de oppositie dat hun voorstellen niet kunnen doorgaan. Maar volgens hem is het net ontluisterend voor de minister en de Vlaamse Regering omdat de Raad van State duidelijk aangeeft dat ze niet kunnen doorgaan met dit ontwerp van decreet.

Willem-Frederik Schiltz richt zich tot Rob Beenders en zegt dat er wel degelijk is ingegaan op een aantal van zijn opmerkingen, bijvoorbeeld over de hoogte van het bedrag.

Johan Danen suggereerde dat de minister zowat het hele Vlaamse energiebeleid zal financieren met deze heffing. Daarop verwijst Willem-Frederik Schiltz naar de techniek van het begrotingsfonds. De verantwoording en de toelichting van de minister bij het amendement maken duidelijk dat het niet over een panoplie of potpourri van allerlei maatregelen gaat. Het is nu eenmaal zo dat het technisch en zeker juridisch nog veel moeilijker is om deze belastingen heel specifiek te oormerken. Toen er destijds een poging tot oormerken werd ondernomen met de federale bijdrage, werd ook daar de structuur van het begrotingsfonds gehanteerd.

Bovendien is iets meer dan 400 miljoen euro maal vijf jaar nog altijd niet meer dan 3 miljard euro. Daartegenover staat een schuld van 9 miljard euro. Het zal Willem-Frederik Schiltz worst wezen uit welk potje het komt, zolang de schuld maar wordt afbetaald.

Vervolgens richt hij zich tot Björn Rzoska. Het amendement lijkt hem niet zo ingewikkeld. Het is vrij technisch en geïnspireerd op het tariefmechanisme – dat weliswaar nog nooit in werking is getreden – betreffende de gewestelijke energieheffing op de exploitatie van een elektriciteitsdistributienet, dat in de oorspronkelijke titel XIV van het Energiedecreet is opgenomen. Het is een heffingstechniek – het hanteren van schijven – die al bestond en destijds niet werd vernietigd door de Raad van State. Het lijkt erg op wat de minister had ingediend. Hij heeft specifiek deze gekozen omdat die parallel dan veel duidelijker zou zijn en hij hoopte op die manier te kunnen overtuigen dat de interpretatie die de Raad van State heeft gegeven helemaal niet zo allesverpletterend duidelijk is. Er is wel degelijk ruimte voor interpretatie. Het werd namelijk door de Raad van State zelf ooit anders toegepast.

Johan Danen vindt het vreemd dat dit hals over kop door het parlement wordt gejaagd. Op 17 juli werd het blijkbaar al besproken door de Vlaamse Regering. Er was op dat moment echter geen enkel document te vinden. Op 18 juli heeft de minister daarover in de krant gecommuniceerd, waarna het drie maanden stil bleef. Drie maanden later, op 16 oktober, werd deze worp door de Vlaamse Regering gedaan.

De minister zei dat alle pistes werden bekeken. Johan Danen vindt het vreemd dat er gedurende drie maanden totale windstilte is geweest op het vlak van de energieheffing. Hij vraagt zich af waarom er in het parlement geen enkel debat is gevoerd over de verschillende pistes. Wat zijn die andere pistes? Hij merkt op dat iedereen wiens advies is gevraagd, het geen goed idee vond. Was de minister daarom terughoudend om advies te vragen?

Er zijn al wat argumenten op tafel gelegd. De fundamentele argumentatie om het op deze manier uit te werken, ontbreekt echter volgens Johan Danen. De heffing is niet sociaal, niet doelmatig, niet rechtvaardig en niet transparant.

De heffing is niet sociaal omdat er heel wat negatieve herverdelingseffecten zijn. De minister schermt er steeds mee dat een aantal groepen zullen weggkomen met een tarief van 25 euro. Maar er zijn natuurlijk veel meer mensen die bijna in energiearmoede zitten en wel de volle pot zullen betalen. Zo worden vooral mensen die elektrisch betalen extra getroffen.

Allicht zou de minister argumenteren dat het nog veel erger is als het wordt gekoppeld aan de kilowattuur. Johan Danen argumenteert dat het niet het een of het ander hoeft te zijn: er zijn nog meer mogelijkheden om het probleem op te lossen. Hij vindt het jammer dat de pistes die werden onderzocht niet op tafel liggen. Er ligt één piste voor, waar bijna iedereen zich negatief over uitlaat.

Verder is de heffing niet doelmatig met het leidmotief van het beleid van de minister, namelijk dat de zuinigste kilowattuur de niet-verbruikte kilowattuur is. Als je een trapsgewijze heffing hanteert, zijn mensen die weinig energie verbruiken omdat ze daar bewust voor kiezen of omdat ze financieel niet anders kunnen, eigenlijk de pineut omdat ze niet worden gestimuleerd om energiezuinig gedrag aan de dag te leggen. Volgens Johan Danen is het verband tussen het gedrag van de mensen en het bedrag dat ze moeten betalen, niet in evenwicht. Daardoor zullen veel andere maatregelen een slag in het water zijn omdat de mensen dit toch zullen moeten betalen, ook al verbruiken ze weinig energie. En dat is niet rechtvaardig. De negatieve verdelingseffecten spelen en de grootste verbruikers worden gespaard. Mensen die hebben geïnvesteerd in warmtepompen, voelen zich bekocht. Ook wie investeert in elektrische wagens, wordt getroffen. Johan Danen vindt het vreemd dat de minister zegt dat de sector zich niet roert. Het beleid kan maar werken als alles in elkaar past.

De minister stelt dat de helft van de heffing van bedrijven zal komen en de andere helft van particulieren. Johan Danen wil concrete cijfers. Mensen die in grote appartementsblokken wonen, zullen relatief weinig betalen. Mensen die in kleine appartementsblokken wonen, worden extra getroffen. Dat is volgens Johan Danen een onbedoeld neveneffect. En er zijn er nog meer. Openbare besturen en kleine gemeenten met een relatief groot gebied worden getroffen. Zij hebben veel gebouwen met een klein verbruik, waar telkens het volle pond moet worden betaald. Ook scholen worden getroffen omdat ze vaak meerdere aansluitingspunten hebben.

Johan Danen hekelt vooral dat deze zesde verhoging op rij geen deel uitmaakt van een ruimer energiebeleid. Deze maatregel staat naast alle andere verhogingen. Daardoor worden sommige gebruikers heel erg getroffen door een hogere energiefactuur, zonder dat wordt bijgedragen tot de doelstelling van hernieuwbare energie. Johan Danen vindt het, net als de minister, bijzonder jammer dat de doelstelling van hernieuwbare energie wordt gecontamineerd door dit dossier. Wat wil de minister daaraan doen?

De spreker hekelt ten slotte dat minister Annemie Turtelboom heel wat posten uit de algemene middelen haalt om ze naar de energiefactuur door te sluisen. Waar zal dat eindigen?

Joris Vandenbroucke concludeert, na alles wat minister Annemie Turtelboom heeft gezegd, dat zij zijn fractie een onhandig geformuleerd compliment wil geven. Zij zegt volgens hem dat elke eurocent van de bedragen die in Vlaanderen werden en nog moeten worden geïnvesteerd om de groenestroomdoelstellingen te halen, enkel kunnen gehaald worden dankzij de beslissingen van de socialisten in het verleden. De 9 miljard euro slaat absoluut niet op de zogenaamde schuldenberg van het verleden. Dat is de kost van heel wat investeringen die nog moeten gebeuren en waarvoor minister-president Geert Bourgeois zichzelf op de borst klopt. Vorige week zei hij dat deze Vlaamse Regering zwaar gaat investeren op biomassa om zo meer hernieuwbare energie in Vlaanderen te krijgen. Dat is inderdaad, aldus *Joris Vandenbroucke*, een beslissing van minister Annemie Turtelboom. De vorige Vlaamse Regering heeft inderdaad de voorlopige bandingfactor vastgelegd voor de centrales van Langerlo en Gent, omdat biomassa nodig is om de doelstelling te halen. Deze Vlaamse Regering heeft nu definitief beslist dat het Langerloproject zal worden gerealiseerd in 2017. Maar als minister Annemie Turtelboom dat als zo'n groot probleem beschouwt, waarom heeft zij dan geen gebruik gemaakt van titel VI van het Energiebesluit? Dat zou het haar perfect mogelijk maken om haar collega's een ander voorstel voor te leggen en te zeggen dat dit project er niet mag komen. *Joris Vandenbroucke* vindt dat de regering moet kiezen. Ofwel klopt zij zich op de borst met de investeringen die, onder andere inzake biomassa, in de toekomst nog moeten gebeuren en neemt zij de verantwoordelijkheid op voor de beslissingen die zij genomen heeft. Ofwel ziet zij het als een groot probleem, als een schandalige nog te maken kost, die nu in de nek van de gezinnen moet worden geschoven en neemt zij haar verantwoordelijkheid op en roept zij titel VI van het Energiebesluit in om een andere beslissing voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Maar dat laatste heeft de minister niet gedaan. Zij heeft op 15 juli 2015 de definitieve beslissing voor het project Langerlo genomen. Zal de minister ook voor de biocentrale in Gent een beslissing voorleggen aan haar collega's om het project te laten doorgaan? De bouwwerken zouden wellicht klaar zijn in 2019.

Een tweede argument dat de minister vaak aanhaalt om een heffing in te voeren, is de besparing via de btw. *Joris Vandenbroucke* wijst erop dat de vorige Vlaamse Regering daar advies over heeft gevraagd bij de VUB. Dat luidde: "Onze conclusie is dat de huidige regeling vanuit de optiek van de kostprijs voor de consument veruit de meest voordelige is, en dat ondanks het feit dat op de doorgerekende kosten btw wordt aangerekend." Als de minister een heffing invoert waarmee ze certificaten opkoopt, moet ze daar ook btw op betalen en zal ze die doorrekenen via de heffing. De vraag is dan ook hoeveel van de inkomsten uit de heffing noodzakelijk zijn om die btw-kosten te dekken. Als de minister ontkent dat die btw betaald moet worden, had de spreker graag een andersluidend juridisch advies gelezen.

Dan is er nog het advies van de Raad van State. De minister zegt dat ze niet doet wat de Raad van State van haar verwacht, omdat ze het belangrijk vindt om sociaal te kunnen differentiëren, maar volgens *Joris Vandenbroucke* wordt er met deze heffing net niet gedifferentieerd. In haar nota aan de Vlaamse Regering gebruikt de minister nota bene zelf argumenten die aangeven dat er vooral niet gedifferentieerd wordt. En dat is ook de voornaamste kritiek van sp.a: er wordt geen enkel onderscheid gemaakt, de grootste kost wordt in de nek geduwd van de mensen die hem het minst kunnen dragen. Sp.a vraagt de minister niet om de heffing aan te passen, maar om de heffing in te trekken. Als de minister in de toekomst nog wil investeren in een beleid rond hernieuwbare energie, dan moet ze de quota ook in die zin optrekken, zodat de kosten correcter worden verdeeld.

De tarieven van de netbeheerders zijn opgetrokken. Daarmee worden de saldi uit het verleden vereffend en worden de toekomstige kosten van de certificaten verrekend. Het quotum wordt ook opgetrokken. Dat is voor Joris Vandenbroucke een goede beslissing, maar ze zal wellicht niet volstaan. En dan blijft er nog een bedrag van 1 miljard euro over, een bedrag dat, gespreid over tien jaar, minder weegt op de begroting dan het bedrag dat de minister van de begroting getransfereerd heeft naar de energietarieven van de mensen.

Willem-Frederik Schiltz antwoordt aan Johan Danen dat de enige doelstelling van deze heffing schulden afbetalen is. Als je een heffing oplegt om geld binnen te krijgen en daarmee schulden te betalen, is de doelmatigheid wel degelijk gerealiseerd. De frustratie is net dat men een extra heffing moet opleggen, waarbij men niet de vrijheid heeft om ze te moduleren zoals men zou willen, omdat er niet dubbel belast mag worden. En dus moet het gebeuren op een manier die niet én schulden kan dekken én beleid kan maken. Daarom zoekt de regering ook andere manieren van beleid maken, zoals de minister al uitvoerig duidelijk heeft gemaakt.

Willem-Frederik Schiltz neemt het verwijt van Joris Vandenbroucke niet dat deze meerderheid zich op de borst zou kloppen omdat ze doelstellingen gaat realiseren dankzij het beleid van sp.a. Als er niet de verspilzucht van sp.a was geweest, had men met datzelfde geld tien keer zoveel beleid kunnen voeren en had men tien keer ambitieuzere doelstellingen voorop kunnen stellen. Het is dus geen kwestie van zichzelf op de borst te kloppen. Men probeert met de schaarse beschikbare middelen nog veel meer te doen.

Tot slot wijst Willem-Frederik Schiltz erop dat het verhaal van de btw heel eenvoudig uit te leggen is. Natuurlijk betaalt de Vlaamse overheid btw op de certificaten die ze opkoopt, maar daar gaat de besparing niet over. Als er een gewone verbruikersbelasting zou worden opgelegd, betaal je de energie, betaal je de belasting op energie en betaal je daarop btw. Je zou dus btw op belastingen betalen. En dat is net wat met deze heffing vermeden wordt. Dat is die 73 miljoen euro die aangewend is om het tarief voor de lagere verbruikscategorieën nog te laten zakken, waardoor je op die verdeling van 50/50 komt.

Andries Gryffroy reageert op de opmerkingen van sp.a en Groen. Hij geeft het alternatief van Groen in vier grote lijnen. De definitieve bandingfactor zou op langere termijn worden herzien voor Langerlo en Max Green. De N-VA-fractie gaat daarentegen uit van rechtszekerheid. In Wallonië heeft men die steun voor de zonnepanelen herzien voor de bestaande en die in het verleden. Achter dat standpunt staat Andries Gryffroy niet, want dan wordt er niet meer geïnvesteerd in Vlaanderen. Stel dat een investeerder een papier heeft waarop de voorlopige bandingfactor beschreven staat in functie van bijvoorbeeld een bepaalde brandstof. Als die brandstof niet verandert, moet dat juridisch worden omgezet naar een definitieve bandingfactor.

Daarnaast wordt in het plan van Groen de btw verhoogd van 6 naar 21 procent. Andries Gryffroy is blij dat zij dat ondersteunen. Bovendien is er sprake van 211 miljoen euro per jaar uit de algemene middelen. Hij herhaalt dat hij niet ziet waar dat geld vandaan moet komen, tenzij er elders wordt bespaard. En er is een bijkomende heffing op de biomassacentrales.

Andries Gryffroy vraagt Groen om intellectueel eerlijk te zijn. In het verkiezingsprogramma van 2012 wil Groen de mensen ertoe aanzetten om zo veel mogelijk kleinere pelletkachels te plaatsen. Daar staat niet eens een rookgaszuivering op, stelt hij, op de grote biomassacentrales wel. Al die pelletkachels samen zijn evenveel als de twee bestaande biomassacentrales. Het is voor of tegen biomassa, besluit Andries Gryffroy. Blijkbaar wil Groen wel de klimaatdoelstellin-

gen halen en daarom wordt er wel voor biomassa gepleit, maar dan achteraf wordt er een heffing opgelegd, omdat ze zagezegd te veel geld verdienen. Dat is een andere discussie.

Als de inhoud voor de voorlopige bandingfactor niet wijzigt, wordt die automatisch definitief. Daar kan niemand onderuit, benadrukt Andries Gryffroy.

Minister *Annemie Turtelboom* wijst erop dat de engagementen ten aanzien van de zonnepanelenproducenten en de biomassa-installaties de kostprijs doen oplopen tot 1,6 miljard euro per jaar vanaf 2017. Ze vindt het ontroerend dat mensen vragen waarom ze daar niet van afstapt. Als het had gekund, had ze dat gedaan. De minister benadrukt dat Joris Vandenbroucke nog zelf een juridisch advies heeft gevraagd aan het Vlaams Energieagentschap over titel VI. Daarin staat dat bij een louter actualiseren van voorlopige bandingfactoren de contracten niet kunnen worden gelost. De niet-doorgerekende kosten zorgen voor een schuldenberg van 2 miljard euro tot vandaag. 1,2 miljard euro loopt op tot 1,6 miljard euro in de toekomst.

De heffing heeft voor- en nadelen. De klant moet geen btw betalen op de heffing. De Vlaamse overheid moet btw betalen op het opkopen van de groenestroomcertificaten tenzij ze via de regeling inzake diensten van algemeen economisch belang gaat. Als het anders kon, zou de minister dat ook graag doen, maar het moet nu eenmaal zo. De winst van 72 miljoen euro van de btw plus de marge van de leveranciers wordt in positieve zin voor de consument doorgerekend naar de klant.

De schulden worden afgebouwd tegen 2020, met de vermeden rentelast van 105 miljoen euro. De lastenverdeling wordt betwist. Minister *Annemie Turtelboom* wijst erop dat de totale verdeling vandaag beter is dan op een bepaald moment in de vorige regeerperiode.

Er wordt gevraagd of het is aangemeld als staatssteun. Zij verwijst hiervoor naar pagina's 9 tot 13 van de laatste versie van het besluit van de Vlaamse Regering, met de verantwoording dat het geen staatssteun betreft. Het is wel een aankoop van certificaten, en dat zal worden aangemeld. Bovendien gaat Europa in 2017 alle steunmechanismen van alle lidstaten op het vlak van energiekosten in kaart brengen.

Wat betreft de 9,2 miljard euro waarmee toekomstig beleid zal worden gevoerd, wil minister *Annemie Turtelboom* het volgende punt maken. In 2012, het moment dat de steun voor zonnepanelen wordt afgebouwd, was de grootste steun gebeurd. Het enige wat de minister zou kunnen doen, is tegen de mensen zeggen: breek uw zonnepanelen terug af en ik zal u geen steun meer geven. Alle contracten die gemaakt zijn, hebben een steunmechanisme voor de komende twintig jaar. Zeggen dat er maar 2 miljard euro zou moeten worden weggewerkt, en de rest nieuw beleid is, is pertinent onwaar. Het gaat om het doorlopen van contracten uit het verleden voor de komende twintig jaar.

Er is volgens de minister geen dubbele heffing omdat de eerste heffing op het afnamepunt is. Met het amendement dat door de meerderheid is ingediend, wordt dat nog eens duidelijk gemaakt. Het is heel goed dat de VREG nu werkt aan een capaciteitstarief omdat dat precies de problematiek van het kilowattuur duidelijk vermindert.

Wat is nu echt nieuw beleid? Dat is 1,2 euro van de 100 euro, om de doelstellingen te halen. De rest zijn allemaal engagementen op basis van het verleden. Voor nieuwe zonnepaneleninstallaties geeft men sinds 14 juni 2015 geen steun

meer. De minister wil dat er liefst zo veel mogelijk installaties komen. Dat is ook de reden waarom men een zonnekaart aan het ontwikkelen is.

Is die extra steun nu zo erg geweest? Ja, zegt de minister. De oversubsidiëring voor zonnepanelen is 700 miljoen euro. Als er geen oversubsidiëring zou zijn geweest, dan was het 70 miljoen euro. Dan had men tien keer meer kunnen doen met hetzelfde bedrag, of men had evenveel kunnen doen als vandaag, met een tien keer lagere prijs.

De minister komt terug op de opmerkingen over de appartementen, de singles en de scholen. De scholen hebben ook een verbruik. Je kunt geen heffing doen op verbruik. Alle kritieken die de voorbije weken gecirculeerd hebben, zijn na het advies van de Raad van State zonder voorwerp, omdat ze over verbruik gaan.

In het voorstel van Groen staat het schrappen van dividenden bij de distributienetbeheerders. Dan is er een onmiddellijke impact op alle gemeentelijke begrotingen. Dat is een optie. Het is legitiem om te zeggen om daar de winst weg te nemen. Bij dat voorstel gaan de gemeenten misschien wel een deel van de winsten in efficiëntiewinsten kunnen opvangen, maar nooit het volledige bedrag. De minister vindt het sterk dat Groen een alternatief heeft. Ze zou graag hebben dat iedereen die kritiek geeft, ook met een voorstel zou komen. Ze heeft heel aandachtig het advies van de Minaraad gelezen waarin een aantal interessante pistes zitten. Ze zijn echter net omwille van de uitspraak van de Raad van State helemaal niet mogelijk wat betreft gas en stookolie. Men kan dat jammer vinden, want er zou iets voor te zeggen kunnen zijn. Men zou verwarming erbij kunnen nemen. Maar dan moet men ervoor zorgen dat men de heffingen op alle onderdelen kan doen, en dat kan op dit moment niet.

Over de quota heeft de minister al gezegd dat dan de 21 procent btw voor de burgers erbij komt. Ook de leverancierskosten komen erbij. Als je de algemene middelen gaat aanspreken, dan moet men ofwel besparen op kerntaken van de overheid, waarvan de oppositie zegt dat men meer moet investeren in onderwijs en welzijn; ofwel moet men het doorrekenen via de belastingen, maar dan komt het helemaal bij de gezinnen terecht. Dan komt het terecht bij de mensen waar men vandaag van zegt dat het niet bij hen mag terechtkomen.

Joris Vandenbroucke heeft gevraagd waarom de minister het niet heeft gedaan via de quota. De minister reageert hierop met de vraag: waarom heeft hij dat zelf niet gedaan? Waarom heeft hij zelf jarenlang de quota niet opgetrokken waardoor er quota op de markt waren die niet weg konden?

Bij de groenestroomcertificaten en de wkk-certificaten was er inderdaad een optrekking in 2010, 2011 en 2012, maar die was ruim onvoldoende. Om die reden moet die maatregel worden genomen. De quota zijn al eerder opgetrokken om ervoor te zorgen dat dit in de toekomst niet meer kan gebeuren. Maar men zit wel met dat overschot, zowel bij de groenestroomcertificaten als bij de wkk-certificaten. Indien men de quota had opgetrokken in 2009 voor de groenestroomcertificaten en vanaf 2008 voor de wkk-certificaten, had men die vraag vandaag niet moeten stellen, aldus minister Annemie Turtelboom.

Volgens *Joris Vandenbroucke* klopt dat verhaal langs geen kanten. Het volledige investeringsbeleid voor de toekomst wordt in de schoot van het verleden gelegd en wordt zogenaamd gedekt door de nieuwe heffing. De minister gaat eraan voorbij dat de nettarieven van de netbeheerders stijgen en dat daarin de toekomstige kosten en saldi verrekend zijn. Zij gaat eraan voorbij dat zij dit quotum zelf optrekt en dat daarin een deel van de kost is gestopt. Die 9 miljard euro zal niet worden opgehaald met die energieheffing. Twee derde van die heffing heeft niets te maken met beslissingen uit het verleden.

De minister schrijft volgens Joris Vandenbroucke zelf in haar begeleidende nota aan de regering dat haar heffing dient om het algemeen energiebeleid van de Vlaamse Regering te financieren. Ze somt zelfs op wat ze allemaal zal financieren. Wat transparantie betreft, zou Joris Vandenbroucke graag weten waaraan die 402 miljoen euro en 492 miljoen euro vanaf 2017 zullen worden toegewezen. Ze gaan naar het Energiefonds, maar waar gaan ze daarna naartoe? De minister heeft letterlijk in haar nota geschreven dat de heffing niet enkel zal worden gebruikt voor de financiering van de regulator en de groene warmte, maar dat zij tevens een regulerend karakter heeft en bedoeld is voor de algemene financiering van het energiebeleid en de energiekosten van de overheid. Verder staat in de nota dat de middelen afkomstig uit de heffing niet decretaal zijn voorbestemd maar een algemene weliswaar energiegerelateerde bestemming hebben, en dat dit in de toekomst zo zal blijven.

De Vlaamse Regering spreekt zichzelf ook tegen volgens Joris Vandenbroucke. Wanneer het gaat over biomassa centrales en andere investeringen in de toekomst, heeft minister-president Geert Bourgeois vorige week na het debat in de plenaire vergadering op Radio 1 gewezen op de daadkracht van de Vlaamse Regering en op de investeringen waar zij voor staat.

Joris Vandenbroucke is het niet eens met de lezing van de minister van titel VI van het Energiebesluit. Hij vraagt zich af of de minister de biomassa centrale in Genk had geweigerd als ze dat had gekund. Als ze toch zo tegen biomassa is en in het bijzonder tegen de centrales van Langerlo en Gent, benieuwt het hem erg door welke kosteloze oplossing ze die zal vervangen. Haar verhaal klopt langs geen kanten, het wordt weerlegd door haar eigen begeleidende nota aan de Vlaamse Regering. Sociale differentiatie is het laatste van haar zorgen: ze put zich uit in argumenten om het advies van de Raad van State te weerleggen aan de hand van de stelling dat ze niet differentieert. En dat is ze volgens de heer Vandenbroucke ook duidelijk niet van plan in de toekomst.

Wat betreft de anekdotiek van het verleden, heeft de vorige Vlaamse Regering nieuw beleid altijd gefinancierd vanuit de begroting. De vorige Vlaamse Regering heeft het systeem van groenestroomcertificaten hervormd en heeft de subsidies finaal op nul gezet voor zonnepanelen. Om niet in herhaling te vallen, stelt hij voor om het verslag van de vorige plenaire vergadering te lezen. De persberichten van de toenmalige liberale fractie staan nog altijd op de website van Open Vld. Er werd moord en brand geschreeuwd toen toenmalig minister Van den Bossche stelde dat de subsidies moesten zakken. De subsidies waren inderdaad te hoog, het probleem was de decretale verankering ervan. Iedereen weet dat het aanpassen van een decreet zes maanden tijd vergt: dit is nog steeds een democratie. De minister werkt nu via het programmadecreet omdat het zo dringend en urgent is. Dat was het in de vorige regeerperiode ook, alleen is het uit het programmadecreet gehaald en zijn er bijkomende maanden verloren. Iedereen moet maar eens bekijken welke installaties er in die maanden bijgekomen zijn.

Rob Beenders doet een oproep aan de minister om haar beslissingen correct en transparant te communiceren. Dat zou heel wat vragen en tumult voorkomen. De minister moet stoppen met mails te sturen naar organisaties waarin ze aankondigt dat mensen die hun energiefactuur moeilijk kunnen betalen, volgend jaar gratis gas en elektriciteit krijgen; dat is fundamenteel niet waar. De minister geeft aan de organisaties signalen waardoor zij niet meer weten hoe het nu precies zit. Als zij in een debat willen gaan met de minister, hebben ze toch recht op de juiste informatie. De minister moet correct communiceren met iedereen die vragen heeft over haar beslissingen. Als ze dan toch een nieuwe belasting heft, moet ze dat ook eerlijk uitleggen: de heffing dient om schulden uit het verleden af te lossen, en om toekomstig beleid te financieren. De minister verwacht van de

leden eerlijke communicatie, de Vlamingen mogen dat ook van de minister verwachten.

Johan Danen blijft het jammer vinden dat de minister slechts één mogelijkheid onderzoekt om de historische schulden weg te werken. Er is slechts één voorstel, te nemen of te laten. Dat is geen maatschappelijk debat. De minister wou een aantal adviezen niet vragen, ze heeft dat moeten doen onder druk van enkele politici. Bijna niemand vindt de heffing een goed idee. Integendeel, de meeste middenveldorganisaties geven een negatief advies over de hele lijn. Ze vragen aan de minister om haar huiswerk over te doen, en de spreker sluit zich daarbij aan.

Minister *Annemie Turtelboom* repliceert dat wat in het fonds komt, effectief naar de afbetaling moet gaan. Daar heeft de meerderheid speciaal een amendement voor toegevoegd. De call groene warmte en de VREG zaten er al in, dat werd in maart of april al beslist. Dat gaat om 5 miljoen euro en 10 miljoen euro. Er gaat 358 miljoen euro naar de groenestroomcertificatenoverschotafbouw. Het gaat in dat geval om 3,9 miljoen groenestroomcertificaten per jaar. Er gaat 112.373.195 euro naar de WKC-overschotafbouw. Dat gaat om 4,2 miljoen groenestroomcertificaten per jaar. Er is een kleine vergoeding ingecalculeerd voor oninbare facturen, maar alles gaat naar de heffing op zich. Als men van de heffing, de VREG en de groene warmte aftrekt – een beslissing die eigenlijk al genomen was – komt men uit op de 100 euro om de groenestroomcertificatenoverschotafbouw en de WKC-overschotafbouw te betalen. Van de 100 euro is slechts 1,2 euro voor nieuw beleid. Al de rest gaat naar de afbouw van schulden uit het verleden en betreft toekomstige schulden op basis van afspraken uit het verleden. Men vergeet blijkbaar al te gemakkelijk de beslissingen die men eerder genomen heeft. De minister vindt de schuldafbouw erg belangrijk om met een open vizier naar de toekomst te kunnen kijken en vooral de hernieuwbare energie alle kansen te kunnen geven. Open Vld heeft zeer geregeld gewezen op de ontsporing van het dossier. De minister kan alle SERV-rapporten bovenhalen en tonen op welke manier zoveel mensen gewaarschuwd hebben. De eerlijkheid gebiedt om te zeggen dat niet alle adviezen negatief waren. Heel wat adviezen waren ook zeer verdeeld. De minister heeft al heel veel opmerkingen en kritiek gehoord, maar slechts één partij heeft het lef gehad om een alternatief voor te stellen.

Joris Vandenbroucke benadrukt dat de sp.a heel duidelijk heeft gezegd voorstander te zijn van het optrekken van de quota. Sp.a heeft heel duidelijk en herhaaldelijk voorgesteld om de schulden uit het verleden te spreiden over tien jaar en uit de begroting te betalen.

3. Artikelsgewijze stemming

Hoofdstuk 10/1. Energie

Artikelen 98/1 tot 98/7

Amendement nr. 8, voorgesteld door Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Tinne Rombouts en Axel Ronse (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/6) strekt tot het vervangen van het voorgestelde artikel 98/3.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 9, voorgesteld door Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Tinne Rombouts en Axel Ronse (*Parl.St.*

VI.Parl. 2015-16, nr. 544/6) strekt tot het toevoegen van de woorden "Deze afnemer behoort tot categorie A." in de voorgestelde tekst van artikel 98/4.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 6, voorgesteld door de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/5), strekt tot het invoegen van een hoofdstuk 10/1, dat bestaat uit de artikelen 98/1 tot 98/7.

Het amendement, zoals geamendeerd met amendementen nr. 6 en 8, wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Artikel 99, 11°

Amendement nr. 7, voorgesteld door de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/5), strekt tot het toevoegen van een punt 11°, dat luidt als volgt: "11° artikel 98/1 tot en met artikel 98/7 treden in werking op 1 maart 2016."

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

4. Verzoek tot tweede lezing

Johan Danen verzoekt tot het houden van een tweede lezing, rekening houdend met het feit dat nog een subamendement op de amendementen werd ingediend en de geringe tijd om de juiste toedracht van dit alles te kunnen inschatten.

5. Tweede lezing

5.1. Toelichting door de aanvrager van de tweede lezing

Johan Danen licht toe dat zijn fractie een amendement heeft ingediend op de in eerste lezing aangenomen artikelen van hoofdstuk 10/1. Energie, en hoofdstuk 11. Inwerkingtreding, van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016 (Amendement nr. 28, voorgesteld door Johan Danen en Björn Rzoska - *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/10).

Johan Danen benadrukt dat de Groenfractie de voorliggende energieheffing geen goed idee vindt. Er wordt altijd gezegd dat de keuze gaat tussen belasten op verbruik enerzijds en de heffing die nu voorligt anderzijds, maar Groen is ervan overtuigd dat er nog andere mogelijkheden zijn. Met het nieuwe amendement wil Johan Danen één concreet element van het alternatief van de Groenfractie in de verf zetten. Het amendement strekt tot vervanging van hoofdstuk 10/1. De spreker erkent dat dit nieuwe voorstel bijlange niet genoeg opbrengt, maar beklemtoont dat het maar een begin is. Hij daagt de meerderheid uit om mee de oefening te doen en er andere elementen aan toe te voegen, zodat het plaatje sluitend is.

De historische schulden hebben vooral te maken met quota die te laag liggen en de minimumsteun die niet snel genoeg gedaald is. Groen wil ervoor zorgen dat van de installaties die de laatste jaren overgesubsidieerd zijn, een stukje wordt afgetopt, om op die manier de put voor een deel te dempen. Johan Danen beklemtoont dat het er niet om gaat om met terugwerkende kracht geld terug te vragen van bedrijven – want het gaat meestal om grote installaties – maar om in de toekomst de contracten die er zijn, voor een deel af te toppen.

Dat is geen inbreuk op bestaande contracten of op het vertrouwensbeginsel, en wel om de volgende redenen. De maatregel werkt niet met terugwerkende kracht, omdat hij pas zou ingaan vanaf 2016. Er is dus geen impact op de reeds ontvangen certificaten. Het betreft ook een verantwoorde en beperkte verlaging van de certificatenwaarde, waarbij de gemaakte investeringen nog steeds een rendement van meer dan 10 procent zullen behouden, wat hoger ligt dan de gemiddelde marktrente. Het is ook een tarief dat nu gehanteerd wordt om onrendabele toppen te berekenen.

De spreker verwijst ook naar eerdere uitspraken van het Grondwettelijk Hof ter zake, dat onder meer stelt dat indien de decreetgever een beleidswijziging noodzakelijk acht, hij vermog te oordelen dat zij met onmiddellijke ingang moet worden doorgevoerd en hij in beginsel er niet toe gehouden is in een overgangsregeling te voorzien. Op deze manier wordt er ook geen investeringsonzekerheid gecreëerd.

Dit is een eerste stap, de volgende moet een sterk energiepact zijn, waarop kan worden voortgebouwd. Samengevat komt het erop neer dat overwinsten worden afgetopt, zodat winsten van 10 procent nog steeds gegarandeerd zijn. De maatregel zal ongeveer 36 miljoen euro per jaar opbrengen en is volgens de Groenfractie ook heel rechtvaardig en rechtszeker, omdat op die manier wordt tegemoetgekomen aan vragen die voorliggen. Zowel vanuit kostenefficiëntie, vanuit het gelijkheidsbeginsel als vanuit de administratieve kostprijs bekeken, is dit een zeer efficiënte maatregel. Johan Danen verwijst tot slot naar enkele in het amendement opgenomen juridische clausules, die dat alles ondersteunen.

5.2. Bespreking

Minister *Annemie Turtelboom* heeft een aantal opmerkingen bij het amendement. Ten eerste is ze blij dat Johan Danen zelf zegt dat het niet genoeg opbrengt. De klok tikt. Elke dag dat een beslissing uitblijft, wordt de schuldenberg groter. Groen zegt zelf dat dit maar een eerste stap is in de globale oplossing die de partij voorstelt.

Ten tweede bestaat er momenteel een bepaling in het Energiedecreet van 8 mei 2009 die stelt dat je een schadevergoeding moet betalen wanneer de steun wordt aangepast. Die schadevergoeding is van dezelfde grootte als de inperking van de steun. Het voorstel brengt dus niet alleen niet genoeg op, maar het brengt nog minder op dan je zou denken, omdat er geen rekening wordt gehouden met de schadevergoeding.

Ten derde vindt de minister het bijzonder moeilijk ten aanzien van mensen die een groene lening zijn aangegaan voor hun zonnepanelen omdat zij hun lening natuurlijk nog altijd moeten afbetalen. Het kan niet zijn dat zij op een bepaald moment hun zonnepanelen moeten afbreken, deze hebben niet meer dezelfde waarde.

Ten vierde kunnen de mensen een steunduur contractueel vastleggen met de netbeheerder. Daardoor zal de wijziging massaal worden omzeild. Ook op dat vlak is de voorgestelde regeling niet sluitend, gezien het burgerrechtelijk aspect. De vorige Vlaamse Regering heeft de steun in al deze dossiers zeer stevig juridisch verankerd. Vandaag is dat misschien wel bijzonder jammer, maar alle juridische adviezen die daarover geschreven zijn, ook tijdens de vorige legislatuur, zeggen heel duidelijk dat de steun moeilijk kan herzien worden.

Ten vijfde is het zo dat, als dit wordt doorgevoerd, hernieuwbare energie in de toekomst een stuk duurder zal worden dan vandaag. De bedrijven die installaties plaatsen, zullen hogere risicopremies vragen omdat de steun gaandeweg wordt

aangepast. De Vlaamse Regering is een groot voorstander van het wegwerken van de schuldenberg, maar vooral van het kiezen voor hernieuwbare energie. Als men inbreekt in bestaande contracten kijkt men aan tegen gigantische schadevergoedingen en fnuikt men hernieuwbare energie.

De minister raadt diegene die deze piste wil bewandelen aan om het Energie-decreet heel grondig te lezen. Helaas zijn er geen vijfhonderd manieren om dit dossier op te lossen. Eén ding is volgens de minister zeker: de schuldenput is er en moet worden aangepakt. Men kan geen tweede lening aangaan voor een huis wanneer de eerste nog niet is afbetaald. Als men wilt kiezen voor hernieuwbare energie, moet men op een bepaald moment naar propere rekeningen gaan.

Wallonië heeft wel die piste gevolgd en in de steunduur ingegrepen. Daartegen lopen ontzettend veel rechtszaken. Het is geen gewonnen race. Wallonië zit ook in een andere situatie. Door de sluiting van ArcelorMittal hebben ze minder nood aan hernieuwbare energie: doordat de noemer daalt, stijgt de teller van hernieuwbare energie sneller.

Bovendien heeft de VREG een prosumementarief ingevoerd, waardoor ook eigenaars van zonnepanelen vandaag al betalen. In Wallonië is dat nog niet gebeurd. Daar is nog geen prosumementarief.

Jos Lantmeeters vindt dat de minister een goed antwoord heeft gegeven op het voorstel van Johan Danen. Hij dankt Johan Danen voor het denkwerk dat hij heeft verricht en voor het feit dat hij beseft dat er een schuldenberg is die oploopt.

Er zijn niet alleen juridische consequenties, maar ook politieke. De politiek moet geloofwaardig blijven. Wanneer een bepaalde overeenkomst werd gesloten en er toezeggingen werden gedaan, kan men daar moeilijk op terugkomen. Anders zal iedereen die hierop wilde intekenen, in de toekomst drie keer nadenken. De politiek moet standvastig blijven en daarvan de gevolgen dragen.

Willem-Frederik Schiltz stelt dat de juridische bezwaren bij het amendement niet min zijn en mogelijk een belangrijk deel van de verwachte potentiële opbrengst ondermijnen. In dat geval wordt tweemaal gemist. Er moet opgelet worden, want er is een heel moeilijk spanningsveld aanwezig. Aan de ene kant moeten de schulden uit het verleden opgeruimd worden en de rekening proper worden gemaakt zodat hernieuwbare energie niet langer met de schaduw van schulden geconfronteerd blijft. Aan de andere kant is het de bedoeling om te vermijden dat het imago van hernieuwbare energie slecht zou zijn, niet alleen bij degenen die er volop mee aan de slag gaan, maar ook bij wie nog niet meedoet. Dat evenwicht is precair.

Met de invoering van het prosumementarief en het injectietarief werd aan de mensen die van de subsidies geprofiteerd hebben, gevraagd om ook een stukje terug te geven, om ook een stukje bij te dragen aan het oplossen van de schuldenberg. Het wordt mogelijk toch een probleem indien nu aan de mensen die dure Europese zonnepanelen hebben gelegd toen er nog geen goedkopere Chinese bestonden, met certificaten van 450 euro, wordt gezegd dat ze hun investeringskalender niet op twintig jaar kunnen houden, maar dat ze al op tien jaar moeten afbetalen.

Sowieso is het dossier van de financiering van de hernieuwbare energie door de opgestapelde schulden in een ontzettend kwalijk daglicht komen te staan. Als nu ook de mensen die er te goeder trouw zijn ingestapt, 'the early adopters', van het vertrouwen in hernieuwbare energie worden ontriefd, blijft er op den duur mogelijk niemand meer over die er nog in gelooft. Iedereen is er nochtans van

overtuigd dat via een klimaatakkoord dringend met de omslag naar propere en zuivere hernieuwbare energie moet worden gestart. Om die redenen kan Open Vld het amendement niet steunen.

Johan Danen dankt zijn collega's voor de tips en de elementen die werden ingebracht. Hij merkt op dat alles snel is moeten gaan, dat zijn amendement pas nu kon worden ingediend omdat hij ook het amendement van de regering nog maar een paar dagen ervoor in officiële vorm heeft ontvangen.

Hij wil wel een heel duidelijk onderscheid maken: zijn amendement gaat niet over particuliere zonnepaneelinstallaties, maar over grote installaties, over installaties zonder terugdraaiende teller. Hij heeft de indruk dat zijn collega's denken dat hij ook de kleine zonnepaneelinstallaties viseert, maar dat is niet het geval. De kleine installaties worden al geïmplementeerd door het prosumertentatief. Hij vindt het ook vreemd dat wordt beweerd dat de grote parken niet kunnen worden aangepakt, terwijl het voor de kleine wel is gelukt, weliswaar via de omweg van de VREG.

Ondanks de injectietarieven en ondanks alle kosten en opbrengsten bij de grote zonnepaneelparken, blijkt dat zeker de parken van voor 2013, heel grote winsten boeken: 15 procent, 20 procent of meer. In de context van schaarste vindt Groen dit bijzonder laag. Om die winsten te kunnen uitkeren, moet immers ook taks worden geheven bij sociaal kwetsbaren, bij mensen die geen zonnepanelen hebben. Ook al heeft het er de facto weinig mee te maken, het is in strijd met het rechtvaardigheidsgevoel van de spreker. Daarom heeft hij gezocht naar een mogelijkheid om de grote zonneparken aan te pakken.

Groen staat ervoor open om het op een andere manier te doen, een die volgens de anderen juridisch meer sluitend is. Maar ook Johan Danen heeft juristen geraadpleegd en volgens een aantal is het wel mogelijk om het zo te doen, op voorwaarde dat een aantal andere artikelen worden aangepast. Zo is er artikel 7.1.6, §4, dat gaat over de schade waarnaar de minister verwees. Hij zou ervan willen maken: "Hiertoe moet een schadedossier door de betrokken installatiehouder worden ingediend. Indien het rendement van de investering voor de installatie meer dan 6 procentpunt hoger ligt dan het gemiddelde rentetarief van een Belgische staatsobligatie op 10 jaar kan in elk geval geen sprake zijn van schade.". Op die manier wordt de schade op een andere manier gedefinieerd, wat het dossier juridisch steviger maakt.

Er werd opgemerkt dat de voorstelde maatregel de hernieuwbare energie duurder zal maken. Daar is Johan Danen het niet mee eens: wat ervoor zal zorgen dat hernieuwbare energie duurder wordt, is de verlenging van de levensduur van Doel 1 en Doel 2. Het gaat bovendien om een tijdelijke maatregel, voor zes jaar, een soort crisismaatregel. Ook de vorige regeringen hebben op dat vlak al enige expertise opgebouwd.

Johan Danen vindt het vreemd dat een regering die constant juridisch wankel dossiers indient, anderen verwijt een wankel juridisch dossier voor te stellen. Hij is bereid om de zaak even op te schorten om juridisch advies in te winnen, maar hij is ervan overtuigd dat hij een sterk dossier heeft. De overschotten zijn niet alleen het gevolg van oversubsidiëring, ze hebben ook te maken met te lage quota. Over die quota heeft Groen een vorige keer al een amendement ingediend, maar dat werd weggestemd. Het is en-en, er moeten nog heel wat andere elementen bij komen om het plaatje compleet te maken, maar zijn amendement kan een eerste stap zijn. Het amendement berust overigens niet alleen op emotionele argumenten, maar ook op juridische, en die zijn veel sterker verdedigbaar dan de energieheffing zelf, die heel wat sociaal kwetsbaren treft.

Minister *Annemie Turtelboom* repliceert dat de oversubsidiëring voor 75 procent naar de particuliere installaties gaat en voor 25 procent naar de industriële. Die bedrijven betalen een injectietarief en vennootschapsbelasting op hun winst. Zoals Jos Lantmeeters zegt, zou men inbreken in bestaande contracten als men het decreet zou aanpassen. Het is moeilijk om een decreet aan te passen waar contracten op gebaseerd zijn voor de komende twintig jaar: dat gaat juridisch geen stand houden.

De oversubsidiëring aan particulieren zit vooral in de periode dat er een steun was van 350 euro per zonnepaneel. Het grootste deel zit zelfs niet bij de eerste 450 maar het stijgt vanaf de 350 omdat de prijs dan enorm gedaald is en de steun dan proportioneel te hoog was. Dit voorstel zou bijzonder weinig opbrengen, financieel gezien, en zou juridisch gezien onhoudbaar blijken.

De hernieuwbare energie wordt duurder omdat men meer risicopremies gaat inschatten. De prijs gaat naar omhoog in Vlaanderen omdat er eigenlijk ingebroken wordt op bestaande contracten. Dat is een marktwerking.

Björn Rzoska zou graag de informatie waarover het Rekenhof beschikte voor het opstellen van het advies over de meerjarenraming in handen krijgen (*Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 21/2*). Daar staat op pagina 7 een duidelijk tijdspad. De minister haalt meer op dan enkel de historische schuld. Dit jaar wordt 412 miljoen euro afgelost, en op kruissnelheid wordt dat een kleine 500 miljoen euro. Wanneer zal die schuld afgelost zijn? De spreker is het ermee eens dat die schuld moet worden afgelost, maar de minister moet dat in een tijdspad krijgen zodat het voor de commissie en voor de begroting duidelijk wordt wat er na de schuldaflossing nog overblijft van de heffing.

De spreker heeft aan de voorzitter van het parlement laten weten dat hij artikel 74 van het reglement wil activeren. Dat zegt dat als de Raad van State vanuit de wetgevende kamer een negatief advies geeft over een bevoegdheidsoverschrijding het Overlegcomité moet samenkomen.

Minister *Annemie Turtelboom* wijst erop dat ze de cijfers over de heffing al in de vorige vergadering heeft gegeven en toegelicht. Ze zal ze nog laten bezorgen.

Er worden naast de schuldenberg ook nog kosten gemaakt op basis van afspraken en engagementen of contracten uit het verleden. Wie een zonnepaneel heeft gezet in 2008, ontvangt een premie tot 2028. Voor de minister zitten beide soorten schulden in het fonds. Voor een nieuwe windmolen zit er slechts 1 of 1,5 euro in die 100 euro.

De *voorzitter* wijst erop dat het aan de initiatiefnemers van het amendement is om het Overlegcomité samen te roepen. De heer Rzoska kan dat wel voorstellen maar niet afdwingen.

Johan Danen verzekert de commissie dat hij zich ook heeft geïnformeerd. Hij hoort heel wat juridische argumenten tegen het inbreken in de regeling. Dat begrijpt hij van de kant van de meerderheid. De adviezen die hij heeft gekregen zijn niet eensluidend. Sommige juridische adviezen stellen dat het perfect mogelijk is om het te doen, andere stellen dat het niet evident is. Wat hij indient, is dus geen onzin.

De *voorzitter* wijst erop dat de commissie het voorstel wel heel sterk waardeert, maar er zijn de juridische argumenten en de principiële bezwaren tegen het ingrijpen in een contract. Dat kan het vertrouwen in de overheid schaden bij wie als pionier mee heeft geïnvesteerd in groene stroom. Het gaat dus ook om

principes, om de markt het nodige vertrouwen te bieden, om in de toekomst in groene stroom te blijven investeren.

Willem-Frederik Schiltz herhaalt de vraag aan de voorzitter over het Overlegcomité. De *voorzitter* stelt dat die vraag in principe is neergelegd bij de initiatiefnemers en dus niet toebehoort aan de commissie of het parlement. Op basis van daarvan zal een beslissing worden genomen.

Jos Lantmeeters benadrukt dat hij heel veel belang hecht aan de politieke zekerheid die aan mensen wordt gegeven. Hij heeft niet gezegd dat het juridisch niet kan, wat Groen voorstelt, maar er zijn juridische consequenties. Artikel 7.1.6, §4, van het Energiedecreet stelt: "Als de steun, vermeld in paragraaf 1 en 3, door een beslissing van de Vlaamse overheid niet langer wordt toegekend, vergoedt het Vlaamse Gewest de geleden schade voor bestaande installaties.". Dat betekent dat het wel kan wijzigen, maar de consequenties zijn zo groot dat het voorstel weinig nut heeft. Ingrijpen op bepaalde toezeggingen brengt heel de politiek voor groene energie in gevaar. Dat wil hij zeker niet veroorzaken. De deur staat wel open om na te denken over andere maatregelen om de schuldenberg weg te werken. Dit is helaas niet de oplossing.

Willem-Frederik Schiltz sluit zich aan bij *Jos Lantmeeters*, temeer omdat Groen in het voorstel een herdefiniëring van de schade opneemt, en dat vindt hij problematisch. Dan speelt de overheid op twee vlakken tegelijk rechter en partij. De initiële intentie van schade kan niet zomaar worden gewijzigd. Maar ook hij hoort graag constructieve voorstellen om de problematiek aan te pakken.

Björn Rzoska reageert op de uitspraak van de voorzitter over artikel 74. Hij vindt het zeer merkwaardig dat ze zo snel het antwoord klaar heeft dat het aan de initiatiefnemers toekomt, terwijl hij zijn vraag pas gisteren officieel aan de voorzitter van het parlement heeft gesteld, en daarop nog geen antwoord heeft gekregen. Waar haalt de voorzitter die informatie?

De *voorzitter* had de vraag al gesteld aan de diensten van het parlement hoe het zit met de bevoegdheden, wat de commissie kan betekenen, welke instrumenten er zijn en welke informatie de commissie kan inwinnen. Dat antwoord heeft ze ontvangen, er is geen overleg geweest met de voorzitter van het parlement. Daarom weet ze dat het aan de initiatiefnemers van het amendement is om eventueel het Overlegcomité te bevragen. Ze vraagt *Björn Rzoska* om haar op de hoogte te brengen, indien hij alsnog een ander antwoord zou ontvangen van de voorzitter van het parlement.

5.3. Artikelsgewijze stemming

Hoofdstuk 10/1. Energie

Artikelen 98/1 tot artikel 98/7

Amendement nr. 28, voorgesteld door voorgesteld door Johan Danen en *Björn Rzoska* (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 544/10) strekt tot het vervangen van hoofdstuk 10/1.

Het amendement wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1 bij 2 onthoudingen.

De artikelen 98/1 tot artikel 98/7, zoals in eerste lezing aangenomen, worden aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

Hoofdstuk 11. Inwerkingtreding

Artikel 99, 11°

Artikel 99, 11°, zoals in eerste lezing aangenomen, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

6. Eindstemming

Ter stemming gelegd, wordt hoofdstuk 10/1 en artikel 99, 11°, zoals in eerste lezing door de commissie aangenomen, aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Bart DOCHY
Rob BEENDERS
Willem-Frederik SCHILTZ,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

Btot	totale bandingcoëfficiënt
btw	belasting over de toegevoegde waarde
EAN	European Article Numbering
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
PV	photovoltaïsch
REG	rationeel energiegebruik
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VEA	Vlaams Energieagentschap
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
VUB	Vrije Universiteit Brussel
wkc	warmte-krachtkoppelingcertificaat
wkk	warmte-krachtkoppeling